

ONICI

NIEUWSBRIEF

Jaargang 9, n° 18

December 2011

WELKOM

Het is reeds de 18de Nieuwsbrief van ONICI die hier voor je ligt en zoals je in dit nummer uitgebreid kan zien, bestaat in 2012 ONICI 10 jaar. 2012 wordt dus voor ons een feestjaar met als hoogtepunt de "International State of the Art Meeting on (Re)Habilitation of Children and Adults Receiving Cochlear Implants", die op 20 en 21 november 2012 te Antwerpen zal plaatsvinden. Meer informatie over deze en andere activiteiten die ONICI organiseert, vind je verder in deze Nieuwsbrief.

Door de grote drukte verscheen de Nieuwsbrief dit jaar wel een weekje later dan voorheen, maar het was alleszins de moeite geweest om op te wachten. Het is weer een 42-pagina's tellende bundel geworden met tal van informatie op vlak van Cochleaire Implantatie: zowel wetenschappelijke literatuur: als verhalen van CI-gebruikers.

Want ook nu zijn het voorbije half jaar weer enkele mensen in Vlaanderen en Nederland gepromoveerd rond belangrijke topics binnen Cochleaire Implantatie, namelijk 'muziek' en 'bilaterale implantatie'.

Daarnaast zijn we zeer blij dat wij je in de nummer weer heel wat nieuw Nederlandstalige revalidatiemateriaal kunnen voorstellen: voor de allerkleinsten is er de bijzonder leuke 'Muziekreis door het regenwoud', voor de jongeren en de volwassenen het softwareprogramma 'Cochfit' en voor de logopedisten is er het prachtige 'revalidatiepakket voor volwassen CI-gebruikers' met tal van oefeningen en suggesties voor auditieve training.

Voorts word je in deze Nieuwsbrief geïnformeerd over studiedagen en congressen die de voorbije periode hebben plaatsgevonden in binnen- en buitenland. Zeker het verslag over het Aziatische CI-congres in Korea en van de studiedag van de Vlaamse oudervereniging VLOK-CI zijn zeker de moeite om te lezen. En natuurlijk kun je in deze Nieuwsbrief ook weer de laatste nieuwtjes lezen van de 4 CI-merken (Advanced Bionics, Cochlear, MED-EL en Neurelec) en van de firma's in FM-apparatuur en andere hulpmiddelen: Phonak Wireless Systems en Hasaweb.

Ik hoop dat jullie weer heel wat interessante informatie in deze "ONICI-NIEUWSBRIEF" zullen vinden en wens jullie veel leesgenot en natuurlijk ook een Zalig Kerstmis, een Gelukkig Nieuwjaar en een goede gezondheid in 2012.

Leo De Raeve

10 jaar ONICI

studiedag 2012

ONICI organiseert i.s.m. Veenhuis Medical Audio BV
een praktische workshop over:

Nederlandstalig revalidatiemateriaal voor kinderen en volwassenen met een cochleair implantaat

**woensdag 14 maart 2012
te Gouda**

Tijdens deze studiedag willen wij jullie op een praktische manier informatie geven over tal van Nederlandstalig revalidatiemateriaal voor kinderen en volwassenen met een cochleair implantaat. Natuurlijk is het meeste van dit materiaal ook bruikbaar voor hoorapparaatdragers.

De bedoeling van deze dag is niet alleen om jullie een overzicht te geven van Nederlandstalig revalidatiemateriaal, maar wil je vooral op een praktische manier dit materiaal leren kennen. Hiertoe zullen met verschillende materialen ook praktische oefeningen (in kleine groep) gedaan worden.

DOELGROEP: Deze dag richt zich dan ook vooral op logopedisten, taalkundigen, vroegbegeleiders en therapeuten die kinderen, jongeren of volwassenen in behandeling hebben met een hoorhulpmiddel: hoorapparaat en/of cochleair implantaat.

Naast een demonstratie van bovenvermeld revalidatiemateriaal, worden vervolgens in kleine groep praktische oefeningen gedaan met dit materiaal.

De studiedag wordt volledig **in het Nederlands** gegeven.

LOCATIE: Veenhuis Medical Audio BV,
Ouvverturelaan 2, 2807 JT Gouda

Deze locatie is makkelijk te bereiken met de trein (Station Gouda-Goverwelle) en met de auto (gratis parkeergelegenheid op eigen terrein).

Gedetailleerde informatie naar bereikbaarheid word je toegezonden na registratie.

DEELNAMEKOSTEN: € 95
(inclusief cursusmateriaal, lunch en koffie)

AANVANG: 9.30u en EINDE: 16.30u

REGISTRATIE kan door een email te versturen naar info@onici.be en naam en adres door te geven. Organisaties of zelfstandigen die beschikken over een BTW-nummer dienen dit nummer mee te delen bij registratie, dit om de facturatie correct te doen verlopen. Na inschrijving ontvang je altijd een bevestiging.

Hoewel Veenhuis over een riante cursusruimte beschikt, raden wij aan om, gezien het succes van eerdere workshops, tijdig in te schrijven. (nog een 10-tal plaatsen beschikbaar)

STUDIEDAGEN 2012

The Ear Foundation (Nottingham) en ONICI organiseren in 2012 twee studiedagen: 24 en 25 april 2012

Dinsdag 24 april 2012: Opvolging en begeleiding van baby's en peuters met één of twee cochleaire implantaten met *Lyndsey Allen* (the Ear Foundation)

Woensdag 25 april 2012: Hoe de taal van jonge dove kinderen met een cochleair implantaat stimuleren via dagelijkse routines : Begeleiders laat je doos met speelgoed in de wagen!, met *Lyndsey Allen* (the Ear Foundation)

Dinsdag 24 april 2012: "Supporting deaf babies and toddlers with Uni- and Bilateral cochlear Implants".

Tijdens deze workshop zullen tal van praktische zaken besproken worden rond de opvolging en begeleiding van dove kinderen die op jonge leeftijd één of twee CI's krijgen. Zullen zeker aan bod komen:

- huidige stand van zaken op vlak van bilaterale implantatie bij jonge dove kinderen
- rol van de ouders in de vroege begeleiding en hoe kunnen we er best mee omgaan
- praktische ideeën om het gebruik en het dragen van een CI te stimuleren
- hoe de ontwikkeling van deze kleine dove kinderen opvolgen
- revalidatie na bilaterale CI. Moet het nog,? Zo ja, hoe?

Natuurlijk is er tijdens deze dag ook tijd voor vragen en discussie.

Woensdag 25 april 2012: "Developing language through daily routines: leave your bag of toys in the cars".

De meeste begeleiders nemen een doos met speelgoed mee, als zij aan huis gaan bij gezinnen met een jong doof kind. Maar tijdens deze workshop zal de Engelse gezinsbegeleidster en AVT therapeute Lyndsey Allen ons technieken en strategieën aanleren om de spraak- en de taalontwikkeling van slechthorende en dove kinderen te stimuleren tijdens dagdagelijkse activiteiten zoals : eten, wassen, boekje kijken ...

Een leuke praktische workshop aan te bevelen aan eenieder die werkt met jonge kinderen met een gehoorverlies: zowel professionelen als ouders zijn welkom.

Deze Engelstalige cursussen (max. 30 deelnemers/dag) richten zich op allen die betrokken zijn met de opvoeding van en het onderwijs aan jonge dove kinderen (< 6 jaar) met een cochleair implantaat: ouders, gezinsbegeleiders, leerkrachten, logopedisten, psychologen, pedagogen, taalkundigen, audiologen, logopedisten, ...

LOCATIE: Cochlear Academy, Mechelen Campus, Schaliënhoevedreef 20 gebouw I, 2800 Mechelen-België (makkelijk bereikbaar zowel met auto als met trein)

DEELNAMEKOSTEN: € 95 /dag
(inclusief cursusmateriaal, lunch, koffie)

REGISTRATIE is enkel mogelijk via de website van The Ear Foundation :

dag 1: <http://www.earfoundation.org.uk/education/articles/686>

dag 2: <http://www.earfoundation.org.uk/education/articles/685>

Gezien het beperkt aantal deelnemers, kun je best tijdig inschrijven.

10 jaar ONICI in 2012

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van ONICI wordt een tweedaags internationaal congres georganiseerd :

“State of the Art Meeting on (Re)habilitation of Children and Adults Receiving Cochlear Implants”

dinsdag 20 en woensdag 21 November 2012
te Antwerpen

Tal van gastsprekers uit Europa en Amerika zullen tijdens deze twee dagen volgende topics behandelen:

- Vroege gehoorscreening en vroege cochleaire implantatie
- Cochleaire implantatie en onze hersenen
- Resultaten na implantatie
- Sociaal emotionele ontwikkeling van geïmplanteerde kinderen
- Auditieve training na cochleaire implantatie
- Muziek en CI
- Revalidatie na bilaterale implantatie
- Invloed van CI op het huidige onderwijs aan dove kinderen
- Revalidatie aan volwassenen met een CI
- Ontwikkelen van denkvaardigheden bij dove kinderen
- De visie van ouders op revalidatie en onderwijs na cochleaire implantatie
- De visie van een volwassen CI-gebruiker op revalidatie
- Wat kunnen we op vlak van CI nog verwachten in de nabije toekomst?

Deze Engelstalige tweedaagse conferentie richt zich op allen die betrokken zijn met revalidatie en onderwijs van dove kinderen met een CI en/of met de revalidatie van volwassenen met een cochleair implantaat: ouders, gezinsbegeleiders, leerkrachten, logopedisten, psychologen, pedagogen, taalkundigen, audiologen, KNO-artsen, logopedisten,

...

Noteer al vast deze data in je agenda.

Meer concrete informatie volgt in de loop van de volgende maanden.

30 oktober 2012 wordt een NEAP-workshop georganiseerd in samenwerking met SIG

Op 30 oktober 2012 wordt in Leuven (B) een workshop rond de NEAP testbatterij georganiseerd in samenwerking met de Stichting Integratie Gehandicapten (SIG) uit Destelbergen. De NEAP (Nottingham Early Assessment package) is een testbatterij om jonge kinderen met een CI goed op te volgen. Meer informatie vind je op www.sig-net.be.

Bij voldoende interesse (min. 10 à 15 deelnemers) is Cochlear Benelux bereidt om in België en/of Nederland een workshop rond de Nederlandstalige versie van de NEAP ook bij jullie te organiseren.

Bij interesse kun je best voor meer informatie contact nemen met Petra Verhaeghe: pverhaeghe@cochlear.com.

Workshopover “De Luisterkubus” blijven succesvol, nu ook in Nederland

De Luisterkubus is een hoortrainingsprogramma dat ontwikkeld werd door de logopedisten van KIDS-Hasselt (B) en dat nu door de CI-firma MED-EL in een mooie lay-out werd geplaatst en vertaald werd naar het Engels, Frans, Duits en Spaans.

In de vorige Nieuwsbrieven heb je kunnen lezen dat de workshops die reeds in Vlaanderen en Nederland werden georganiseerd een groot succes waren. De interesse blijft echter bestaan en op 14 december ll. werd voor het personeel van gezinsbegeleidingsdiensten en audiologische centra van Pento hierover een praktische workshop georganiseerd te Apeldoorn. Ook tijdens deze

workshop werd weer duidelijk dat het louter kopen van de Luisterkubus voor de meeste mensen onvoldoende informatie geeft. Pas na het volgen van een workshop, is men echt in staat om hoortraining stapsgewijs op te bouwen en oefeningen snel makkelijker of moeilijker te maken.

Ook een Luisterkubus-workshop kan plaatselijk georganiseerd worden op uw vraag

Bij voldoende interesse (min. 10 à 15 deelnemers) is ONICI bereidt om bij jullie ter plaatse een workshop te komen geven rond de Luisterkubus. Hierbij kunnen we heel precies op uw vragen inspelen en kunnen we ook uitbreiden naar andere revalidatietopics.

Bij interesse kun je best eens contact opnemen met Leo De Raeve van ONICI via leo.de.raeve@onici.be.

Verslag studiedag “Signed bilingualism and New technologies” georganiseerd door ONICI i.s.m. the Ear Foundation

Op 8 december 2011 werd door ONICI i.s.m. the Ear Foundation te Mechelen een studiedag georganiseerd rond “tweetaligheid in het tijdperk van nieuwe technologieën”. Er was bijzonder veel interesse voor deze studiedag waardoor de studiedag volzet was en een aantal geïnteresseerden spijtig genoeg niet hebben kunnen deelnemen. En ze hebben inderdaad wat gemist. Het werd immers een zeer boeiende studiedag waarbij de inleidende presentatie werd gegeven door **Leo De Raeve**, die aan de hand van cijfers vanuit de Vlaamse overkoepelende organisatie CORA aantoonde dat de populatie dove kinderen de laatste jaren ontzettend snel is geëvolueerd. Niet alleen worden de laatste jaren in Vlaanderen praktisch alle (93%) doofgeboren kinderen geïmplanteerd. De leeftijd is ook erg verjongd naar gemiddeld 14 maanden, en tevens zien we nu de tendens bij de allerkleinsten dat in geval van een bilaterale doofheid een tweede CI meestal geplaatst wordt voor de leeftijd van 3 jaar. Hoe deze allerjongsten binnen 10 jaar gaan functioneren weten we nog niet, maar we zien nu al bij de unilateraal vroeg geïmplanteerde kinderen (meestal in combinatie met een hoorapparaat of met een 2de CI die na 3 jaar werd geplaatst) dat deze kinderen makkelijker de gesproken taal leren en in groter aantal overschakelen naar het gewone onderwijs. In Vlaanderen gaat op de leeftijd van 13 jaar 66% van de dove kinderen met een CI naar het gewone onderwijs.

Ook in Nederland begint zich nu dezelfde tendens te manifesteren. Dat dit een vijftal jaren later is dan in Vlaanderen heeft voornamelijk te maken met het feit dat de vroege gehoorscreening in Nederland 6-7 jaar later dan in Vlaanderen, werd ingevoerd.

Ook **Sue Archbold** van The Ear Foundation benadrukte dat dezelfde tendens in Engeland heeft plaatsgevonden en dat ook daar vele dove kinderen twee cochleaire implantaten dragen, nu dit door de overheid wordt terugbetaald. In eerste instantie benadrukte Sue dat het erg belangrijk is dat wij in onze gesprekken de juiste terminologie gebruiken. Vaak worden in de literatuur ‘gebarentaal’ en ‘spreken ondersteund met gebaren’ door mekaar gebruikt, alwaar zij een totaal verschillende code zijn. Zij benadrukte dat de meeste horende ouders van dove kinderen, welke gebarencursus zij ook gevolgd hebben, meestal thuis spreken met ondersteuning van gebaren en dit omdat de gesproken taal hun moedertaal is. Hiermee voelen zij zich het best om hun doof kind op te voeden. In Engeland is er dan ook terug meer vraag naar cursussen ‘Sign Supported English’ en zij deed ook een oproep om het gebruik van gesproken taal ondersteund met gebaren terug te onderzoeken bij dove kinderen met een cochleair implantaat, want hoogstwaarschijnlijk zullen de resultaten van 20 jaar geleden (bij een populatie dove kinderen die nauwelijks spraak kon waarnemen met de gewone hoorapparaten) nu heel anders zijn.

Tot slot gaf **Harry Knoors** (bijzonder hoogleraar orthopedagogiek aan de Radboud Universiteit en algemeen directeur Expertise & Innovatie van de Koninklijke Kentalis te Nijmegen) een bijzondere bijdrage over “bilingual language polici revisited’ of zoals hij in het augustus-nummer van Van Horen Zeggen schreef ‘een herijkt taalbeleid voor dove kinderen’. Hierbij was het opmerkelijk dat hij vaak vertrok vanuit zijn eigen citaten van een aantal jaren geleden en dan vervolgens zei dat hij dat vandaag over de huidige populatie dove kinderen niet meer kan zeggen. Bijvoorbeeld “In 1993 schreef ik dat het onderwijs niet afgestemd was op al deze dove kinderen die bij voorkeur in gebaren communiceerden, en promoveerde ik het bilinguaal onderwijs voor iedereen, nu ken ik heel wat dove kinderen, die als voorkeurtal het gesproken Nederlands hanteren.” We gaan hier nu niet verder op deze presentatie van Harry Knoors ingaan, maar we raden iedereen aan om het artikel in Van Horen Zeggen eens grondig te lezen: *Knoors H., 2011, Herijkt taalbeleid voor dove kinderen, Van Horen Zeggen, 52, 4, 10-18.*

En voor degene die Prof. Harry Knoors zelf graag aan het woord horen, kunnen we nu reeds verklappen dat hij op de studiedagen van 20-21 November 2012, die georganiseerd worden naar aanleiding van 10 jaar ONICI, opnieuw van de partij zal zijn.

Het nieuwe MED-EL logo.

Sinds begin 2011 heeft MED-EL een nieuw, modern logo. Al onze brochures alsook onze website www.medel.com zijn ondertussen van dit nieuwe logo voorzien.

De nieuwe mini battery-pack speciaal voor kinderen.

Een nieuw op het lichaam gedragen alternatief voor de standaard achter het oor gedragen optie. Er kan zowel een AAA-batterij gebruikt worden alsook een DaCapo herlaadbare batterij. Het gewicht op het oor wordt gereduceerd, waardoor dit alternatief uiterst geschikt is voor kleine kinderen. Ook FM-toestelletjes kunnen makkelijk op de nieuwe mini battery-pack worden aangesloten. Beschikbare kabellengtes (enkel in zwart) zijn 28cm en 100cm.

De nieuwe D-spoel : beduidend langere gebruiksduur van de batterijen !

De dunne en efficiënte D-spoel laat U toe te besparen op uw batterijen. Met één enkel setje zink-lucht batterijen kan U nu een hele week (90 uur*) horen ! U verdubbelt met andere woorden de levensduur van uw drie zink-lucht batterijen 675. Met één enkele oplaadbare DaCapo batterij kan de processor tot 16 uur* achtereen worden gebruikt. Ter vergelijking : met het vorige type spoel was dit 10 tot 12 uur.

**aangegeven waarden zijn een indicatie en kunnen variëren van gebruiker tot gebruiker*

Deze nieuwe spoel is voorzien van een nieuwe spoelkabel, kleiner en duurzamer en voorzien van een rode pijl om vergissingen bij het aansluiten tegen te gaan.

Deze D-spoel en spoelkabel zijn vanaf nu leverbaar en kunnen besteld worden via ons bureau in Antwerpen. De prijs voor deze nieuwe D-spoel bedraagt 418,70 € incl. BTW, de specifieke spoelkabel kost net zoals de oude spoelkabel 53,00 € incl. BTW.

De nieuwe D-spoel is compatibel met alle implantaten en processors van MED-EL.

Voor DUET2 gebruikers.

Voor patiënten met een DUET2, stellen wij de “vergrendelbare” akoestische oorhaak voor. Dit is een optie voor kinderen en/of oudere patiënten die een vergrendeling wensen van de batterijhouder met de OPUS2 processor.

Belangrijke info: CONCERTO/CONCERTO PIN 's werelds kleinste en lichtste titanium implantaat beschikbaar in België vanaf februari 2012.

MED-EL BE

Korte Kievitstraat 22 Building C – Floor 12

2018 Antwerpen

Tel : +32 (0)3 304 95 16 / Fax : +32 (0)3 304 96 16

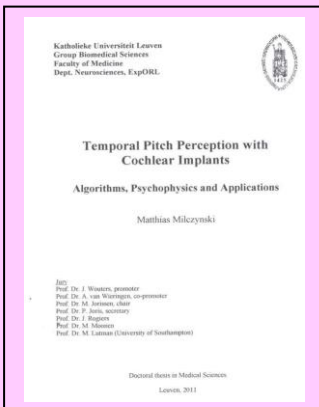
Email : office@be.medel.com

<http://www.medel.com>

De inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door de firma MED-EL. ONICI is niet inhoudelijk verantwoordelijk.

Matthias Milczynski

promoveerde op 23 september 2011 te Leuven rond “Temporele Toonhoogte Perceptie met Cochleaire Implantaten”

Op 23 september 2011 promoveerde **Matthias Milczynski** aan de Medische Faculteit van de KULeuven met zijn doctoraal proefschrift over “Temporal Pitch Perception with Cochlear Implants: algorithms, psychophysics and applications”. We geven hier nu graag de korte inhoud weer die terug te vinden is in zijn proefschrift op pagina VII en VIII: “Sinds vele jaren is het een standaard klinisch gebruik om dove volwassenen en kinderen te implanteren met een cochleair implantaat (CI). Met een CI kunnen gehoorsensaties zeer succesvol hersteld worden door middel van elektrische stimulatie van de gehoorzenuw. Dat wil zeggen, vele CI-gebruikers zijn redelijk goed in open-set woordherkenning in stilte, maar hun spraakverstaanbaarheid daalt zeer snel in achtergrondlawaai of in ruimtes met vele nagalm.

Een andere belangrijke beperking met een CI is de perceptie van de toonhoogte. Toonhoogte is een perceptief fenomeen van een geluid en is verbonden met een ordening op een ordinale schaal. Het geeft informatie over de melodie in muziek en over de betekenis van een woord in toontalen, zoals het Mandarijn Chinees.

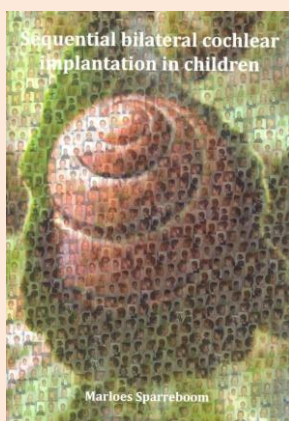
Toonhoogte waarneming is zeer moeilijk voor CI-gebruikers wat gevolgen heeft voor de perceptie van melodie, geslacht, en vragen versus statement. Het doel van dit doctoraat was het ontwikkelen, implementeren en evalueren van een nieuwe CI signaalverwerkingsstrategie voor een betere toonhoogte codering in elektrisch horen. De nieuwe strategie, F0mod, wordt hoofdzakelijk gekenmerkt door betere temporele omhullende kenmerken.

In een eerste studie werd F0mod perceptief geëvalueerd in functie van muziekgerelateerde toonhoogte waarneming. Significante verbeteringen in toonhoogte rangordening, perceptie van melodische contouren en bekende melodieën werden aangetoond met F0mod in vergelijking met de Advanced Combinatie Encoder (ACE)-strategie, de klinische norm. CI-gebruikers kunnen daarom profiteren van toonhoogte perceptie gebaseerd op systematische variaties in de omhullende, zoals geïmplementeerd in F0mod. Deze verbetering met F0mod ten opzichte van ACE werd aangetoond voor een fundamentele frequentie (F0) bereik van een mannenstem en deels vrouwenstem.

In de tweede en derde studies werd F0mod geëvalueerd voor betere toontaalperceptie ten opzichte van ACE. Deelnemers waren zowel CI gebruikers als NH luisteraars die ruis-band vocoder CI-simulaties beoordeelden. Spraak in stilte en spraak-in-ruis werden aangeboden. Een significante verbetering in perceptie van lexicale toon werd bepaald met F0mod ten opzichte van ACE. Voor bepaalde condities leidde de verbetering van betere lexicale toon waarneming tot een betere woordherkenning. De deelnemers profiteerden van de verbeterde temporele codering in moeilijke lawaaiërie omstandigheden.

De laatste fase van dit promotieonderzoek was gericht op een F0mod implementatie die compatibel is met on-line verwerking. Ons hypothese was dat de eerder aangetoonde perceptieve resultaten ook in een real-time toepassing bereikt kunnen worden. De prestatie-evaluatie toonde aan dat een F0 extractie algoritme die gebaseerd was op Gaussian mixture models (GMM) en een autocorrelatie functie (ACF) benadering die gebruik maakte van een on-line pathfinder aanvaardbare resultaten bereikten binnen de vooraf bepaalde benchmarks. Dit leidde tot de conclusie dat de veelbelovende perceptieve gegevens ook kunnen verkregen worden met een gegeneraliseerde F0mod algoritme dat toegepast wordt voor voornamelijk real-time scenario's. Wij wensen Matthias Milczynski dan ook proficiat met deze promotie en geïnteresseerden kunnen het volledige proefschrift downloaden via <https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/316497>.

Marloes Sparreboom promoveerde op 21 december 2012 te Nijmegen over “Sequentiële bilaterale cochleaire implantatie bij kinderen”

Op 21 december 2011 promoveerde **Marloes Sparreboom** aan de Radboud Universiteit van Nijmegen met haar proefschrift ‘**Sequential bilateral cochlear implantation in children**’. Aangezien de samenvatting te lang is om integraal in deze nieuwsbrief te laten verschijnen, beperken wij ons hier tot de voornaamste zaken, die letterlijk overgenomen werden uit deze samenvatting. (p.170-174)

“Dit proefschrift begint met een algemene introductie over de effecten van cochleaire implantatie bij kinderen met een ernstig tot zeer ernstige perceptieve slechthorendheid en met het onderzoeksprotocol. In Nederland is sinds 1999 unilaterale cochleaire implantatie bij dove kinderen standaard verzekerde zorg. In tegenstelling tot het aanpassen van akoestische hoortoestellen (HT's), maakte cochleaire implantatie het voor dove kinderen mogelijk om toegang te verkrijgen tot spraak en taal door middel van horen

De gemiddelde taalvaardigheid van deze kinderen blijft echter achter op hun normaalhorende leeftijdsgenoten. Een belangrijke factor, die waarschijnlijk bijdraagt aan deze taalachterstand, is dat ondanks het feit dat deze kinderen spraak in stilte goed kunnen verstaan, zij nog steeds moeilijkheden ondervinden in de meer geavanceerde luistercondities, zoals spraakverstaan in ruis en lokalisatie. Het implanteren van bilaterale cochleaire implantaten (BiCI's) bij deze kinderen zou het horen in ruis en lokalisatie kunnen verbeteren en dientengevolge zouden deze kinderen spraak en taal meer incidenteel kunnen verwerven in vergelijking tot kinderen met een unilaterale CI. De voordelen van horen met ofwel twee normaalfunctionerende oren ofwel bilaterale hoorhulpmiddelen werden verder bediscussieerd en leidden tot het primaire doel van dit proefschrift: het vaststellen van de korte tot middellange termijneffecten van sequentiële bilaterale cochleaire implantatie bij kinderen met een zeer ernstige perceptieve slechthorendheid. Er werd onderzoek verricht naar het effect hiervan op de ontwikkeling van de auditieve banen, de audiologische prestaties en de kwaliteit van leven. In totaal werden 30 kinderen bilateraal geïmplanteerd in het Universitair Medisch Centrum St Radboud en ontvingen BiCI's sequentieel. De gemiddelde leeftijd waarop zij hun eerste CI (CI1) ontvingen was 1.8 jaar (range: 0.9-2.7 jaar) en de gemiddelde leeftijd waarop zij hun tweede CI (CI2) ontvingen was 5.3 jaar (range: 2.4-8.5 jaar). Het gemiddelde interval tussen beide implantaties (inter-implantatie interval) was 3.5 jaar (range: 1.2-7.2 jaar). Onderzoek werd eveneens verricht bij een referentiegroep van 9 kinderen met een unilaterale CI, die gematcht werd met de onderzoeksgroep op ernst van slechthorendheid, leeftijd bij unilaterale cochleaire implantatie en kalenderleeftijd. Kinderen in de onderzoeksgroep werden getest vóór de interventie (CI2 operatie) en na 6, 12 en 24 maanden BiCI- gebruik. De UCI-groep werd 2 keer getest met een interval van 1 jaar tussen beide meetmomenten. De resultaten van de UCI-groep werden vergeleken met de resultaten van de BiCI-groep na 12 and 24 maanden van BiCI-gebruik. Zo werd het effect van sequentiële bilaterale implantatie op de ontwikkeling van de hersenstam beschreven, gebruik makend van hersenstamresponses (EABR's). Na 12 en 24 maanden was het interaurale verschil in latentietijd van piek V nog steeds zichtbaar, maar niet langer significant en de leeftijd bij implantatie van CI2 was geen verklarende factor voor de individuele verschillen. Deze data suggereren dat de auditieve hersenstam zich nog steeds kan ontwikkelen na een relatief langere periode van unilaterale doofheid, ongeacht de leeftijd bij implantatie van CI2.

Uit de resultaten van onderzoek naar de auditieve corticale verwerking van CI2 bleek dat op basis van de latentietijden van de EACR (elektrisch opgewekte corticale responses) geconcludeerd kon worden dat bij kinderen met een zeer ernstige perceptieve slechthorendheid, zelfs na langere perioden van unilaterale CI- stimulatie, sequentiële bilaterale implantatie kan leiden tot een leeftijdsadequate auditieve corticale ontwikkeling.

Binnen de kinderen met BiCI's blijken er echter nog steeds verschillen tussen beide zijden. Op basis van de morfologie en amplitude van de responses duiden de resultaten er op dat langere inter-implantatie intervallen een nadelig effect hebben op de symmetrie van de auditieve corticale verwerking tussen beide CI-zijden. Toekomstige resultaten van de onderzoeksgroep moeten uitwijzen of de verschillen tussen stimulatie van beide CI-zijden afzonderlijk zullen verdwijnen na meer ervaring met BiCI's.

Met betrekking tot het spraakverstaan in stilte en in ruis waren bilaterale voordelen al zichtbaar na 6 maanden van BiCI-gebruik en vergrooten nadien. Na 24 maanden lieten de groepsresultaten zien dat bij de kinderen met BiCI's het spraakverstaan in ruis significant beter was dan bij de kinderen met een unilaterale CI. Het percentage van de kinderen in de onderzoeksgroep dat accuraat kon lateraliseren nam toe van 57% na 6 maanden tot 83% na 24 maanden. De leeftijd bij de tweede implantatie had geen invloed op de uitkomsten. Uit deze resultaten kan geconcludeerd worden dat de voordelen van bilateraal horen zich voordoen na sequentiële bilaterale cochleaire implantatie en dat de leeftijd bij tweede implantatie geen invloed heeft op de grootte van het bilaterale voordeel. Daarnaast leidt een langere periode van BiCI-gebruik tot grotere bilaterale voordelen.

Het onderzoeken van het effect van sequentiële bilaterale cochleaire implantatie op de kwaliteit van leven wees uit dat sequentiële bilaterale cochleaire implantatie bij kinderen samengaat met een verbetering in kwaliteit van leven, dat echter voornamelijk tot uitdrukking komt in de ziekte-specifieke aspecten van kwaliteit van leven en niet noodzakelijkerwijs in de generieke kwaliteit van leven.

Uit bevraging van de ouders rond de verwachtingen na bilaterale implantatie bleek dat de preoperatieve verwachtingen van ouders met betrekking tot geluidslokalisatie voor het eerste jaar van BiCI-gebruik te hoog waren. Daarnaast bleek dat, tijdens de revalidatieperiode deze sequentieel geïmplanteerde kinderen meer moeite hadden met het dragen van hun CI2 dan met het dragen van hun CI1. De resultaten suggereren dat dit wordt veroorzaakt door het dominante spraakverstaan met de CI1. Dergelijke data zijn van groot belang bij het optimaal kunnen counsellen van ouders die een CI2 voor hun kind overwegen.

Wij wensen Marloes Sparreboom dan ook proficiat voor het uitvoeren van dit prachtige onderzoek en met het behalen van haar doctoraat in de Medische Wetenschappen aan de Radboud Universiteit van Nijmegen.

Bauke Leijenaar onderzocht in zijn proefschrift “de ervaringen van ouders van CI-kinderen in het reguliere onderwijs”

(bron= www.doof.nl)

Op 31 augustus 2011 stelde Bauke Leijenaar als eindwerk voor zijn Master dovenstudies te Utrecht de resultaten voor van de bevraging naar de ervaringen van 13 ouders van kinderen met een CI die deels of volledig regulier onderwijs volgen. Hij richtte zich hierbij op zes aspecten: schoolkeuze, schoolprestaties, communicatie, gesproken taal- en leesontwikkeling, identiteit en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

De ervaringen van de ouders tonen aan dat het voor dove kinderen met een CI mogelijk is om het reguliere onderwijs te volgen. De kinderen zijn in staat om het gesproken Nederlands te gebruiken voor de communicatie en kunnen zodoende actief meedoen. Het gebruik van soloapparatuur door de leerkracht, een positieve instelling van de school en extra begeleiding op de school zijn volgens de ouders belangrijke succesfactoren.

De ouders maken zich wel zorgen over het mogelijk wegvallen van de extra begeleiding vanwege de aangekondigde bezuinigingen op de budgetten voor deze ondersteuning.

Aangezien kinderen met een CI steeds meer in de horende wereld gaan functioneren, nemen zij en hun ouders steeds minder deel aan de dovengemeenschap. Het gebruik van en het leren van de gebarentaal neemt daardoor steeds af en de ouders zeggen dat ze dat erg betreuen.

De ouders zijn positief over de verwachtingen voor het functioneren van kind in de horende wereld, maar maken zich wel enige zorgen of hun kind in staat is om het regulier onderwijs te blijven volgen op voortgezet niveau. De begeleiding van ouders van dove kinderen die een CI krijgen moet afgestemd worden met alle betrokkenen, zodat de ouders van deze kinderen een goed onderbouwd advies krijgen ten aanzien van aspecten als tweetaligheid en schoolkeuze.

Eén van de aanbevelingen is om een debat aan te gaan met de ouders met als centrale vraag hoe de door ouders gewenste tweetaligheid gerealiseerd kan worden.

Een andere aanbeveling is om de ervaringen van ouders van kinderen die onderwijs volgen op een slechthorende of dove school te vergelijken met de uitkomsten van dit onderzoek.

Geïnteresseerden kunnen het volledige onderzoek downloaden via

<http://www.doof.nl/plaatjes/user/onderzoek%20-%20Met%20een%20CI%20erbij-horend.pdf>.

Zomerkamp voor ouders van CI-kinderen in Zweden 31 juli-5 augustus 2011

De voorbije zomervakantie werd in Helsingborg (Zweden) door de oudervereniging 'Barnplantorna' reeds het 8ste zomerkamp georganiseerd voor ouders van kinderen met een gehoorverlies uit Zweden. Reeds in 1995 werd in Zweden een oudervereniging opgericht voor ouders van CI-kinderen. Het initiatief werd genomen door Ann-Charlotte Gyllenram, wiens dochter het eerste kind was in Zweden dat een CI kreeg. Tot op heden is Ann-Charlotte nog altijd voorzitter van deze oudervereniging en haar dochter, die ondertussen 18 jaar is, is in september gestart met haar universitaire studies.

Sinds 2007 is Barnplantorna niet meer alleen een oudervereniging voor ouders van CI-kinderen, maar ouders van kinderen met hoorapparaten of BAHA-toestellen zijn er ook welkom.

Om de twee jaar organiseren zij een zomerkamp in de buurt van Helsingborg, waarop de ouders, maar ook al de kinderen (horend en doof) welkom zijn. Er is een apart programma voorzien voor de ouders en de kinderen en de leiding van de kinderen bestaat zowel uit horende als uit slechthorende/dove jongeren. Het geheel deed me fel denken aan de ouderweekends die de Vlaamse oudervereniging VLOC tot voor enkele jaren in Dommelhof-Neerpelt organiseerde, maar wat nu spijtig genoeg niet meer bestaat. Bijna 100 mensen namen deel aan dit weekend, komende van meer dan 35 gezinnen en hun kinderen.

Het was mooi om zien hoe vlot de horende en dove kinderen onderling en samen met de horende en dove groepsleiding communiceerden. De communicatie verliep bijna altijd sprekend. Het gebruik van ondersteunende gebaren zag ik enkel bij de allerkleinsten en in de cafetaria, waar veel omgevingslawaai was.

Voorts was het ook ontzettend mooi om zien hoe de kinderen en de jongeren de laatste dag genoten van het optreden van een orkest. Meestal waren ze op de dansvloer te vinden. Voor de ouders was er een prachtig programma uitgewerkt met binnenlandse en buitenlandse sprekers.

Van de presentaties in het Zweeds kan ik spijtig genoeg weinig vertellen, maar toch heb ik genoten van de presentatie van Johan Hammerström. Johan is een namelijk een slechthorende jonge man die, ondanks zijn slechthorendheid en vele tegenkantingen, toch piloot is kunnen worden. Hij vliegt voornamelijk met zakenlui binnen Zweden, maar om de mensen wereldwijd te sensibiliseren rond slechthorendheid/doofheid is hij in 2006 de wereld rond gevlogen. Zijn actie (die je kan lezen op <http://www.hear-it.org/page.dsp?page=3654>) noemde 'World Flight for Hearing' en een korte impressie vind je op 'you tube': <http://www.youtube.com/watch?v=ATGH4WkxHGw> .

Tijdens dit zomerkamp kregen de ouders heel wat praktische informatie van de verschillende CI-firma's en van fabrikanten van FM-apparatuur. Vanuit het buitenland waren drie sprekers uitgenodigd. Amy Robbins en Carol Flexer uit de VS en **Leo De Raeve** van ONICI.

Leo De Raeve gaf er twee presentaties: één over de voor- en nadelen van integratie in het gewone onderwijs en een over de weg naar geletterdheid bij dove kinderen met een CI.

Carol Flexer (<http://www.carolflexer.com>) is nu met pensioen, maar was voorheen professor aan de universiteit van Akron in Ohio. Zij was tevens audiologe en auditief-verbale therapeute. Nu is zij dus nog steeds een veelvuldig gevraagde gastspreker op studiedagen en congressen. Carol Flexer had het voornamelijk over 'the listening brain'. Zij benadrukte voortdurend dat het plaatsen van CI's op zich geen zin heeft als we er niet op toezien dat de auditieve informatie goed aankomt in de hersenen. Zij bedoelde hiermee dat wij ons voortdurend moeten afvragen hoe en welke auditieve informatie aankomt in de hersenen. Werken de implantaten optimaal, is er voldoende auditieve stimulatie, zorgen we voor optimale luisteromstandigheden (zo weinig mogelijk omgevingslawaai, goede klasakoestiek, FM-apparatuur)? Want de hersenen kunnen volgens haar maar optimaal functioneren als ze ook maar optimaal gestimuleerd worden. Daarnaast benadrukte zij, dat hierin de eerste levensjaren van optimaal belang zijn en dat je maar resultaten kan behalen als de fundamenteen goed zijn. Belangrijke factoren in het leren spreken zijn volgen Flexer naast de optimale auditieve stimulatie, het auditieve werkgeheugen en de aandachtspanne. Het gebruik van muziek en zang in de begeleiding van jonge kinderen met een gehoorverlies is voor haar dan ook cruciaal. Vanaf een jaar of 4-5 is het voor haar zeer belangrijk dat wij voldoende aandacht schenken aan lezen. Ouders moeten niet alleen voor het slapen gaan, maar ook overdag boekjes of korte verhaaltjes aan hun kinderen voorlezen.

Amy Robbins is een logopediste uit Indianapolis (VS) (<http://amymcconkeyrobbins.com>) met al meer dan 20 jaar ervaring met de begeleiding van CI-kinderen en volwassenen. De meeste professionelen zullen haar kennen als de auteur van de oudervragenlijst 'MAIS' (Meaningfull Auditory Integration Scale). Zij gaf een praktische workshop voor de ouders rond 'de integratie van dove kinderen met een CI in het gewone onderwijs' en haar grootste angst hierbij was dat sommige kinderen zich er niet goed zouden voelen. Als kinderen vlot kunnen communiceren met hun klasgenoten is er volgens haar veel minder kans dat het kind er zich niet goed zal voelen. Voor haar is het stimuleren van de gesproken taalontwikkeling dan ook van allergrootst belang. Het integreren van kinderen in het gewone onderwijs die meer dan 1 à 1.6 jaar achterzijn in taal ten opzichte van hun klasgenoten; is dan ook iets waar zij erg voorzichtig zou mee zijn.

Daarnaast hecht zij erg veel belang aan regelmatige monitoring. Bij kinderen tot 6 jaar is dit om de 6 maanden en daarna is dit minimum jaarlijks. Niet alleen de spraak- en taalontwikkeling, maar later ook de schools vorderingen in lezen en rekenen moeten jaarlijks goed geëvalueerd worden.

Zoals je kan lezen was het een prachtig initiatief, waar de ouders op een ontspannende manier heel wat informatie konden vergaren over de opvoeding van een kind met een gehoorverlies en dit niet alleen van de uitgenodigde professionelen, maar ook van de andere ouders. Want 's avonds (als de kinderen in bed lagen) ging het er altijd erg gezellig aan toe. Er werd dan niet alleen een glaasje bier of wijn gedronken, maar tegelijkertijd werd er voortdurend gesproken over hun kinderen, werden opvoedkundige en onderwijskundige vragen aan mekaar gesteld en sommige ouders zullen hier misschien nog meer uit geleerd hebben, dan uit de presentaties.

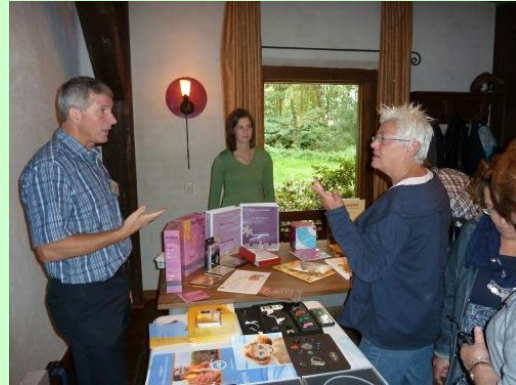
Het was alleszins een prachtig initiatief, dat eigenlijk toch ook in Vlaanderen en Nederland mogelijk zou moeten zijn. Mensen die initiatief willen nemen, mogen ONICI altijd contacteren.

OPCI contactdag voor volwassen CI-gebruikers te Heythuysen (NL) op 17 september 2011

(bron= www.opciweb.nl)

Op zaterdag 17 september 2011 heeft alweer voor de 4de keer de **OPCI lotgenoten contactdag** plaatsgevonden op de vertrouwde locatie van restaurant "De Busjop" te Heythuysen. Met bijna 70 deelnemers uit Rotterdam, Rheden, Apeldoorn, vele Brabanders en natuurlijk Limburgers was het ook dit keer weer een geslaagde bijeenkomst.

De gasten werden allemaal welkom geheten met een kop koffie en een heerlijk stuk Limburgse vlaai die ze aangeboden kregen van OPCI en nog een gratis consumptie van "De Busjop".

Voor deze middag hadden ze Dhr. Jan Budding uitgenodigd die samen met Conny Polleunis van de firma Streukers en Els Gelders van het A.Z.Maastricht, uitleg gaven over FM apparatuur van Phonak. De smartlink kon meteen ter plaatse uitgetest worden want Dhr. Budding had een aantal halslussen meegebracht.

Door de grote belangstelling kon niet iedereen hiervan profiteren maar ze hadden ook Dhr. Daniël Tuynman als schrijftolk uitgenodigd zodat toch iedereen de uitleg goed kon volgen. Er werd met belangstelling geluisterd en vele vragen gesteld. Na afloop van de presentatie konden de gasten aan de stand van de firma Streukers nog met hun vragen terecht.

Tevens was dit jaar Dhr. Leo De Raeve van ONICI (dit is een informatiecentrum rond cochleaire implantatie) aanwezig met een informatiestand. Naast informatie en demo-toestellen van de verschillende CI-firma's, had hij ook heel wat leuk materiaal bij dat gebruikt kan worden in de revalidatie van CI-gebruikers. Leo De Raeve staat in België bekend als een begenadigd vakman op CI gebied. En ook hij heeft nog vele vragen kunnen beantwoorden.

Van de firma's Cochlear – Advanced Bionics en Med-el hadden we gadgets en informatie ontvangen die gretig aftrek vonden.

Vanaf 15.30 uur was er een vrij programma. De toekomstige CI-dragers konden nu contacten leggen met lotgenoten en informeren naar hun ervaringen. Maar vele gasten kwamen al voor het 4de jaar en voor hun was het net een reünie. Gezellig elkaar opzoeken, telefoonnummers / adressen uitwisselen maar vooral ook gezellig kletsen.

Het weer werkte dit jaar goed mee, zodat er ook buiten op het terras plaats genomen kon worden. Ook van de wandeling, die was uitgestipeld, werd veel gebruik gemaakt. Alhoewel sommigen toch nog een ander weg wisten te vinden.

Kortom, het was een gezellige, informatieve middag die om omstreeks 17.00 uur afgesloten werd met een heerlijk buffetje waarna de gasten weer huiswaarts gingen. Enkele gasten vonden het zo gezellig dat het toch bijna 19.00 uur was voordat iedereen weg was.

Een sfeerbeeld met tal van foto's van deze gezellige samenkomst kun je terugvinden op de website van Opciweb: <http://www.opciweb.nl/nieuws3/opci-contactdag-te-heythuysen.html>.

Volgend jaar is de 5de OPCI lotgenoten contactdag en dat willen ze niet zomaar voorbij laten gaan. Een lustrum feestje met als speciaal thema "CI en Muziek".

Noteer **15 september 2012** al vast in je agenda en wie weet zien we ons volgend jaar weer.

Met dank voor dit verslagje aan Geert en Tiny Hanssen uit Heythuysen.

DE NEPTUNE*

In de voorgaande nieuwsbrief hebben we u al het één en ander verteld over de Neptune; de eerste echte **waterdichte spraakprocessor** op de markt! De Neptune heeft een IP68 (Ingress Protection rating). Dat wil zeggen, de hoogste mate van water- en stofdichtheid, ook getest in bad- en chloorwater.

Uiteraard biedt de Neptune ook een optimaal resultaat op het gebied van hoorprestaties en spraakverstaan door gebruik te maken van onder andere **ClearVoice**. ClearVoice is een ruisonderdrukkingssysteem, dat ervoor zorgt dat het verstaan en comfort in een rumoerige situatie wordt verbeterd.

De Neptune is een zogenaamd **Freestyle™** design; denk dus niet aan een klassieke achter-het-oor hanger of body worn processor maar denk meer out-of-the-box.

Een aantal voordelen op een rijtje:

- Dankzij de vele draagopties die te bestellen zullen zijn, zoals o.a. arm- en headbands, kun je deze kleine processor dragen waar je wilt.
- Te combineren met 2 verschillende zendspoelen: een **Aquamic** voor de activiteiten in- en rondom het water en een **universele zendspoel**. Deze laatste is bedoeld voor gewoon dagelijks gebruik en kan ook gebruikt worden met onze andere spraakprocessors.
- Maakt gebruik van één **oplaadbare** of **wegwerp AAA batterij**.
- Geschikt voor **Phonak Dynamic FM**.
- Visuele en auditieve **waarschuwingssignalen**.
- In **vele kleuren** verkrijgbaar.

De Neptune is compatibel met de CII en HiRes 90K implantaten

**De Neptune is momenteel in afwachting van reglementaire goedkeuring. Indien u meer wenst te weten over de Neptune, kunt u contact opnemen met uw plaatselijke Advanced Bionics-team: benelux@abionics.fr*

ADVANCED BIONICS BREIDT UIT!

Advanced Bionics groeit! En om u en professionals beter van dienst te kunnen zijn, hebben wij het Benelux team uitgebreid. Onze teamleden op een rijtje:

• Elke Claeys	Area Manager	elkec@abionics.fr
• Celine Neutens	Clinical specialist	celinen@abionics.fr
• Sarah Cuypers	Clinical Specialist	sarahc@abionics.fr
• Kristof De Ceulaer	Clinical Specialist	kristof.deceulear@advancedbionics.com
• Erika Donkers	Account Manager	erikad@abionics.fr

Heeft u vragen, schrijf dan gerust één van ons aan!

Internationale kamp voor jongeren met een CI

25 – 29 juli 2011

Boston Spa (UK)

Deze “**International Summer School**” werd georganiseerd door de Ear foundation. Het doelpubliek waren dove jongeren tussen 12 en 15 jaar met een CI. Het opzet was om deze jongeren een leuke week aan te bieden waarin ze de kans kregen om andere dove jongeren uit verschillende landen te ontmoeten. **Zondagochtend** 24 juli vertrokken Jirka, Kobe, Nick en ik vanuit Brussel naar Engeland met de TGV. In het station was het druk. Hierdoor was het even intens zorgen dat je op de juiste plaats de juiste papieren tevoorschijn haalde en dat de kinderen mee waren.

Op de trein kregen we dan wel de kans om rustig te bekomen. In Londen stapten we over op een trein die ons met beperkte hinder tot in Leeds bracht. Daar werden we afgehaald door een taxi die ons tot in Boston Spa bracht. We werden voor de deur van de school voor dove en slechthorende kinderen afgezet. Het was een oud gebouw met heel wat speelmogelijkheid en slaapplekken.

We kregen onze kamers toegewezen. De jongens in de ene vleugel van het gebouw, de meisjes zo ver mogelijk aan de andere zijde van het gebouw. Toen de meeste mensen aangekomen waren, gingen we naar het dorp om er met een kleine fotozoektocht de lokale omgeving wat op te snuiven. De mensen van de organisatie hielpen ons wat in de juiste richting te kijken. Het viel me op hoe de kinderen onmiddellijk de “Engelse” knop omdraaiden.

Tegen het avondmaal waren alle deelnemers aangekomen. Noorwegen was er met 2 jongens en een meisje. Turkije was er met 2 meisjes en 1 jongen. Finland was aanwezig met 4 meisjes. Engeland had 2 jongens en 2 meisjes en een meisje van Schotland. En België natuurlijk, zij werden vertegenwoordigd door 1 meisje en 2 jongens.

Maandagochtend leerden de kinderen mekaar kennen aan de hand van spelletjes. Op korte tijd ontstond er een hechte groep die in het verloop van de week alleen maar hechter werd. Het Schotse meisje Annabel was jarig. Elk land zong in zijn eigen taal een verjaardagslied voor haar. Dat gaf een heel speciaal sfeertje.

In de namiddag zijn we gaan zwemmen. Dit was een fantastisch idee omdat in het zwembad al die jongeren even doof waren. Er was geen onderscheid en de kennis Engels was ook niet echt van toepassing. Gebarentaal en handen- en voetenwerk werden tevoorschijn gehaald om communicatie mogelijk te maken. Dat nam een hele gêne weg die vaak een hinderpaal is in communicatie.

Na het avondeten stelden Jirka, Kobe en Nick België voor aan de groep. Ze deden dit aan de hand van een powerpointpresentatie, chocolaatjes en speculaaspasta wat bij iedereen in de smaak viel!

Dinsdag zijn we een dag naar zee geweest in Whitby. In de voormiddag zijn we aan het strand geweest. Voor sommigen was het begrip strand zeer ruim waardoor er meerdere natte lange broeken waren. Maar dankzij de zon was dit geen onoverkomelijk probleem. Na een heerlijke lunch op het strand zijn we de oude abdij van Whitby gaan bezoeken.

Toeval of niet, maar we kwamen daar een sympathieke groep bejaarde dove mensen tegen waarvan één man geïmplanterd was. Hij toonde fier zijn inplant aan de kinderen die op hun beurt ook hun inplant toonden. Er werd druk over en weer gepraat en gebaard. Zowel de jongeren als de ouderen vonden dit een heerlijke ontmoeting. En de identiteit van deze dove jongeren werd wat verbreed en verdiept. De abdij was een juweeltje om te zien. De dag werd afgesloten door een typische “fish and chips” maaltijd. In het naar huis rijden met de bus heeft het geregend. Dat was dan ook de enige keer tijdens die week.

Woensdag zijn we op de campus gebleven. De kinderen mochten kiezen uit twee activiteiten. De ene groep deed de hele dag sport. Ze werden begeleid door een turnleraar die hun initiatie gaf in verschillende sporten. De andere groep kreeg de kans zelf een film te maken. Een professioneel duo had kleine camera's en gespecialiseerde computers bij. We kregen eerst wat uitleg over de manier waarop een film gemaakt wordt. Ook het vakjargon werd verduidelijkt. En toen moesten we aan de slag om verschillende shots te filmen. Daarna konden we die op de computer bekijken en uitkiezen welke we in ons filmpje wilden gebruiken. Het resultaat wat verbluffend.

Donderdag hebben we een uitstap gemaakt naar York. Eerst hebben we het museum bezocht. Daarna zijn we naar “the Jorvic dig” geweest. Dit is een museum waar veel terug te vinden is over de tijd dat de vikingen in York gevestigd waren. Er was een opgraving nagebootst waar de kinderen zelf met een schopje mochten opgraven. De gids gaf dan uitleg over wat ze gevonden hadden. En toen was het tijd voor wat frisse lucht en zijn we door York zelf gaan wandelen. We zijn door de “shambels” gewandeld. Dit is een pittoresk winkelstraatje met prachtige oude gevels. En zoals in elke grote stad, was er ook straatanimatie waar iedereen van genoten heeft.

Vrijdagavond was het afscheidsfeest en moest er dus eerst hard gewerkt worden. De kinderen werden in groepjes verdeeld en deden zo het voorbereidende werk. Eén groep moest de zaal versieren en de nodige accommodatie voorzien. Een andere groep moest voor het avondmaal zorgen. En de laatste groep maakte een slide show met de foto's die de voorbije week gemaakt waren. Snel even de koffers klaar zetten. En toen kon het feest beginnen. Er waren ook enkele mensen aanwezig die er mee voor gezorgd hadden dat deze week kon georganiseerd worden. Ook de voorzitter van de dovenorganisatie was erbij. Het was een babbel- dans- en speelfeest. Hoe laat iedereen toen naar zijn bedje is gegaan, ga ik jullie niet vertellen.

Zaterdag was het in ieder geval (te) vroeg dag. Iedereen kreeg een persoonlijk positief diploma mee. De ene was de beste fotograaf van de week, de andere de beste entertainer van de week. Nog een andere was de beste acteur van de week. Gedurende de hele week werd er 's avonds gesport. De landen moesten tegen elkaar verschillende spelen bekampen. De punten werden op een groot papier nauwkeurig genoteerd. En nu was het moment van de waarheid aangebroken. Er kon maar één winnaar zijn. Met fierheid mogen we toch wel zeggen dat België de meeste punten behaalde! We kregen ieder een mok met de Britse vlag op. En toen was het jammer genoeg tijd om te gaan. Met een lach, een traan en een kus werd er afscheid genomen.

Het was **een heerlijke en onvergetelijke week**. Alle mogelijke vormen van communiceren zijn aan bod gekomen. Zowel de kinderen als de begeleiding konden het heel goed met elkaar vinden. Het was fijn om te zien hoe die kinderen zich op hun gemak voelden bij elkaar. Bij een spel viel er al eens een spoel van het hoofd. Dat werd dan gelijk zonder schroom door iemand anders terug op zijn plaats gezet. Als iemand iets niet goed gehoord had, werd er onmiddellijk herhaald. Het waren al die kleine dingen die in een horende wereld niet altijd evident zijn, maar die daar wel vanzelfsprekend waren. Dat maakte dat er veel grenzen weg vielen en dat iedereen zich vlug thuis voelde. Het was ook fijn te zien hoe “gelijk” dove kinderen van verschillende landen zijn. Niet iedereen sprak en verstond even vlot Engels. Ze zijn gewend om niet alles te verstaan, om op een andere manier een weg te vinden om zich duidelijk te maken. Ik ben er van overtuigd dat deze week een belangrijk onderdeel is geweest voor de identiteitsontwikkeling van deze dove kinderen.

Met dank aan Ilse Steenackers, mama van Nick, voor dit verslag.

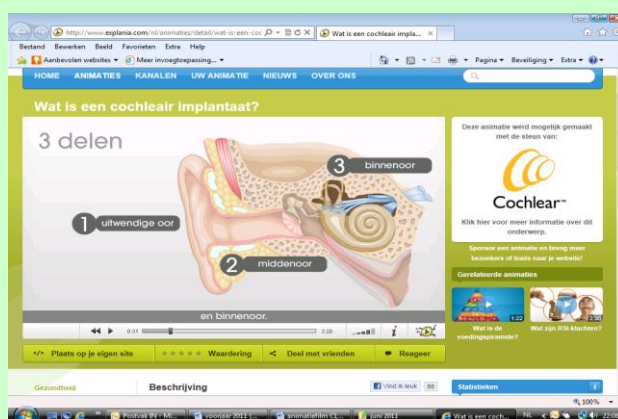
Internationaal kamp voor jongeren met een CI wordt volgend jaar georganiseerd van 23-27 juli 2012

Zoals je in vorig verslag hebt kunnen lezen wat het zomerkamp voor jongeren met een CI dat in juli 2011 plaatsvond te Boston Spa (Engeland) een enorm succes. Dankzij dit grote succes heeft The Ear Foundation besloten om in de zomer van 2012 opnieuw een jongerenkamp te organiseren. Het gaat opnieuw plaatsvinden te **Boston Spa, maar nu van 23 tot 27 juli 2012.**

Weer mag **elk Europees land maximaal 4 jongeren afvaardigen**, vergezeld van één volwassene en wordt per delegatie een bijdrage van € 1000 gevraagd. De reiskosten moeten iedereen zelf bekostigen. Meer informatie kun je vinden op de website van ONICI, in de rechterkolom onder de rubriek 'recente aanpassingen'.

Animatiefilm over de werking van een cochleair implantaat en van een beenverankerd hoortoestel (Baha)

In vorige Nieuwsbrief kon je lezen dat de ci-firma Cochlear, in samenwerking met de firma Explania, een neutrale drie minuten durende animatiefilm over de werking van een cochleair implantaat had ontwikkeld. Nu werd er ook een animatiefilm ontwikkeld over beenverankerde hoortoestellen. Naast deze twee animatiefilms kun je op de website van Explania nog tal van andere animatiefilmjes vinden over tal van medische problematieken.

Wil je het animatiefilmpje over Cochleaire Implantatie bekijken, klik dan op bijgevoegde link:

<http://www.explania.com/nl/animaties/detail/wat-is-een-cochleair-implantaat> .

Voor het animatiefilmpje over Beenverankerde Hoorsystemen klik je op onderstaande link:

<http://www.explania.com/nl/kanalen/gezondheid/detail/wat-is-een-implanteerbaar-hoorsysteem-via-beengeleiding> .

Oudervereniging VLOK-CI organiseerde op 15 oktober 2011 een groot symposium over: “Het geïntegreerd onderwijs voor kinderen met een auditieve beperking: wensen en uitdagingen”

(bron: Nieuwsbrief Vlok CI, December 2011)

Omdat wij van verschillende leden de opmerkingen kregen dat er toch nog wel enkele hiaten waren in het GON (Geïntegreerd Onderwijs)-gebeuren voor dove en slechthorende kinderen, is het team van VLOK-CI begin 2010 begonnen aan de voorbereidingen van een symposium om iedereen die betrokken is bij onderwijs aan dove en slechthorende kinderen samen te brengen. Hiervoor dienden er contacten gelegd te worden met alle betrokken spelers in dit werkveld. Het resultaat van deze vele vergaderingen en ontmoetingen hebben velen onder u zelf kunnen ervaren.

Het symposium werd geopend door **Ilse Steenackers** van VLOK-CI met de verwelkoming van al de aanwezigen.

Als eerste gastspreker was **Mevr. Evi Verduyckt** aan de beurt. Mevr. Verduyckt is raadgever Onderwijs bij het kabinet van de Vlaamse minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel. Zij kwam toelichting geven over het Vlaamse regeerakkoord waarin duidelijk gesteld wordt dat er voor leerlingen met specifieke noden aanpassingen nodig waren. Dit op voorwaarde dat er een breed maatschappelijk draagvlak te vinden was.

Er werden een aantal dringende maatregelen goedgekeurd. Deze maatregelen zijn vertaald naar concrete acties, die je kan terugvinden in onze visietekst. Uiteindelijke doelstelling van de Vlaamse regering: “elk kind heeft recht op waardig onderwijs”.

Volgende gastspreker: **Dhr. Lode De Geyter**, Pedagogisch adviseur – Netcoördinator GON/ION, adviseur wetgeving voor het Vlaams secretariaat van het katholiek onderwijs, nam ons mee naar de geschiedenis en de uitdagingen die er al jaren zijn. “In 1980, ondertussen 31 jaar geleden, is men gestart met een 50tal leerlingen die uit het buitengewoon onderwijs kwamen, te integreren in het gewone onderwijs. Doel: leerlingen met een beperking de kans bieden om samen met andere kinderen naar school te gaan en ook diploma’s en getuigschriften te behalen die niet in het buitengewoon onderwijs te behalen waren”. Vorig schooljaar waren er 14000 leerlingen met speciale noden in het geïntegreerde onderwijs. Een merkwaardige evolutie waarvan de verschillende aspecten van het GON gebeuren aan bod kwamen in de presentatie van Dhr. De Geyter.

Na de korte koffiepauze was het de beurt aan **Leo De Raeve** (ONICI) die ons een overzicht gaf van de huidige populatie dove/slechthorende kinderen. Hieruit blijkt dat 95% van de dove/slechthorende kinderen horende ouders hebben. Dhr. De Raeve haalde verschillende studies aan waaruit blijkt dat de huidige generatie dove/slechthorende kinderen, mede dankzij de vroege screening door K&G en de vroege aanmeting van hoorapparaten /Cochleaire implant, het veel beter doen dan enkele decennia geleden. “Zij functioneren auditief beter en leren makkelijk de gesproken taal, de communicatie gaat vlotter. Ook bereiken de kinderen een hoger leesniveau”. In de presentatie van Dhr. De Raeve kwamen o.a. de audiologische aspecten aan bod alsook het welbevinden en de tolkondersteuning, en werd er eveneens een overzicht gegeven van het aantal dove/slechthorende kinderen die integreren in het gewoon onderwijs.

Als afsluiter van de voormiddag was het de beurt aan **Dhr. Gert Mampaey** die namens VLOK-CI onze visietekst voorstelde. VLOK-CI probeert in deze tekst met open blik te kijken naar de werkelijkheid: hoe gaat het met onze kinderen op school en in de klas?

Een vraag die uitgaat van een „heel concrete mens in nood“. Wat is hun realiteit? Wat is er goed, wat kan er beter? Wij proberen dus geen ideologie op te bouwen die alleen maar vertelt „hoe het zou moeten zijn“, en die tegelijkertijd veel te ver van dedagelijkse werkelijkheid staat. Wij willen proberen te kijken naar de realiteit en de heel concrete noden van onze kinderen, waar wij en zijzelf maar al te vaak mee geconfronteerd worden. De volledige visietekst van VLOK-CI over geïntegreerd onderwijs aan dove/slechthorende kinderen kan u op de website <http://www.vlok-ci.eu/visietekst%20vlok-cia.html> nalezen .

In de namiddag kwamen de getuigenissen van de GON-diensten, GON-gebruikers, logopediste en gastscholen aan bod. Stuk voor stuk boeiende getuigenissen van mensen die elke dag in het GON staan. Uit de mooie, indringende verhalen van **Vanessa en Annelies**, twee oud GON-leerlingen, werd duidelijk dat GON een prachtig initiatief is, maar dat natuurlijk niet altijd alles vanzelfsprekend is. Deze kinderen/jongeren moeten zich elke dag enorm inzetten om erbij te horen en mee te kunnen, maar dankzij o.a. de steun van de betrokken leerkrachten en medeleerlingen, en de hulp van een begripvolle, bekwame GON-begeleid(st)er lukt het vaak wel.

Sander Vandepoel en Martine Foulon, de twee directeurs van gastschool ‘De Ark’ uit Kessel-Lo belichtten hun visie over GON. Zij vertrekken vanuit het standpunt dat elk kind, ongeacht zijn beperkingen en zijn ‘anders’ zijn, welkom is in hun school en proberen dit standpunt, in de mate van het haalbare, ook zo goed mogelijk te realiseren in de praktijk. De Ark is een grote school met veel leerlingen, waaronder vaak ook leerlingen met specifieke noden waaraan veel aandacht

wordt besteed. Sander en Martine benadrukten dat ook hun lerarenkorps deze open visie deelt, maar dat het eveneens belangrijk is dat er rekening gehouden wordt met de draagkracht van de school, het team en de individuele leerkrachten om een volledig traject van deze kinderen mogelijk te maken en tot een succesvol einde te brengen.

De getuigenissen van **Mevr. Marianne De Mayer** handelde over de totale setting van kinderen met speciale noden. Zij ging hierbij uit van het kind, dat centraal staat. Ook de naschoolse begeleiding zoals logo, kine en niet te vergeten de ouders, moeten opgenomen worden in het totaalplaatje van het onderwijs aan kinderen met een auditieve beperking. Hiervoor is wederzijdse communicatie onmisbaar. Hiervoor worden er mailadressen en telefoonnummers uitgewisseld. Een “heen en weerschrift” is een must zodat iedereen weet waar men op elk moment mee bezig is. ‘Hoofddoel: allemaal aan dezelfde kant staan, samen werken, zowel intern als extern, samen zoeken naar het verwerven van een plaats in de maatschappij voor onze kinderen zodat onze kinderen gelukkige kinderen, volwassenen mogen zijn/worden.’

Namens de GON-diensten die GON aan type 7 auditieve leerlingen aanbieden, gaven **Dhr. Karel Smits en Dhr. Thomas Lefèvre** een woordje uitleg over de kerntaken van het GON. GON leerlingen genereren uren voor het team. Het totaal aantal gegenereerde uren wordt gebruikt voor de coördinator, de werking van het team en de begeleiding van de leerling. De dienstverlening van de GON diensten bestaat uit drie vlakken: een leerling gerichte ondersteuning, een leerkracht- en teamgerichte ondersteuning en een oudergerichte ondersteuning. Er wordt in het begin van de begeleiding vertrokken van de leerling gerichte ondersteuning en daarop wordt de hele verdere begeleiding gebaseerd. Communicatieve vaardigheden zijn voor de leerling een absolute noodzaak om te kunnen functioneren in onze maatschappij en dat zowel op het vlak van de sociaal-emotionele taal, luisterhouding en gelaatgerichtheid. Het GON team voorziet ook in bijkomende ondersteuning die zij wettelijk gezien niet echt hoeft te doen, zoals o.a. ervoor zorgen dat de tolkondersteuning in orde komt en het organiseren van een inleefdag en infoavonden of bijeenkomsten voor GON kinderen.

Na de namiddagkoffiepauze werd de onze infodag afgesloten met een panelgesprek waaraan alle sprekers deelnamen. **Dhr. Johan Baerts** bracht een aantal stellingen aan waarop de sprekers konden reageren. Enkele praktische stellingen hebben bijkomende verduidelijkingen gebracht over en voor begeleiding aan onze kinderen.

Met dank aan David Luys, VLOK-CI, voor dit verslag.

OPCI (Nederland) blijft actie voeren voor een tweede CI en nog meer Nederlandse ouders trekken naar de rechtbank

(bron: www.opciweb.nl)

Het **Onafhankelijk Platform CI (OPCI)** blijft de Nederlandse ouders goed informeren over de huidige stand rond de vergoeding van een bilateraal cochleair implantaat bij kinderen.

De minister van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en het College van Zorgverzekeringen (CVZ) vinden immers dat een 2e CI bij kinderen niet vergoed hoeft te worden. Dat is vreemd want wereldwijd is men overtuigd dat een kind dat nauwelijks restgehoor heeft, gebaat is bij een 2e CI. Veel ouders van dove kinderen in Nederland zijn dan ook erg ongelukkig met het beleid van de overheid. En veel ouders voeren een strijd met hun zorgverzekeraar om een tweede CI wel vergoed te krijgen, in het belang van hun kind. Soms zijn er lichtpuntjes. In 2010 won Liesbeth Torenbeek een zaak tegen haar verzekeraar. De SKGZ, de geschillencommissie voor de zorgverzekeringen, sommeerde haar zorgverzekeraar om de 2de CI van haar dochter te betalen. De commissie gebruikte de volgende criteria:

- **het kind was nog geen 8 jaar;**
- **tussen de eerste en de tweede implantatie zat minder dan twee jaar.**

Na deze uitspraak ging een aantal verzekeringen overstag, en vergoedde een 2de CI voor kinderen die aan dezelfde criteria voldeden. Er waren echter ook verzekeringen die bleven weigeren. Een ouder die dat meemaakte, stapte opnieuw naar de geschillencommissie. De geschillencommissie gaf deze ouder gelijk: het kind voldeed aan genoemde criteria, en dus moet de verzekeraar de 2de CI vergoeden. Het bindend advies van 17-8-11 kunt u terugvinden op:

<http://www.opciweb.nl/assets/files/Bindend%20advies%20GcZ,%2017%20augustus%202011,%20SKGZ2011.00446.pdf>

Dit is natuurlijk al goed nieuws voor dove kinderen die jonger zijn dan 8 jaar en die minder dan 2 jaar geleden hun eerste CI kregen, maar de andere groepen kinderen worden helaas nog niet bediend. Ouders met vragen kunnen mailen naar: bci@opciweb.nl.

Steeds meer Nederlandse ouders komen naar België om bij hun kind een tweede CI te laten plaatsen

(bron: www.cileiden.nl)

In de **Nieuwsbrief van het CI-team Leiden** van december 2011 konden wij het opmerkelijke verhaal lezen van drie kinderen (Ellis, Stan, Skyler) waarvan de ouders de voorbije maanden naar België kwamen om een tweede cochleair implantaat te krijgen.

-Hoe de operatie van Ellis verliep kun je lezen op de website van CI-team Leiden: <http://www.cileiden.nl/cisl-actueel/vervolg-2de-ci-voor-ellis-de-operatie>.

-Het verhaal van Skyler die op 10 november 2011 zijn tweede CI kreeg kun je lezen op : <http://skylergaatvoor2.webklik.nl/page/skyler-gaat-voor-2>.

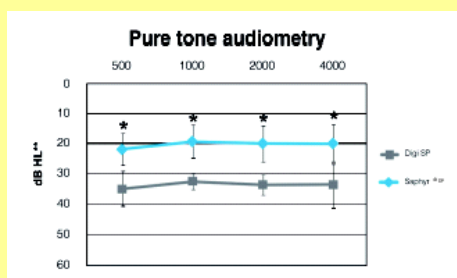
-Stan die zijn eerste implantaat in Nederland kreeg op de leeftijd van 15 maanden, kreeg op 28 september 2011 bij een leeftijd van 4 jaar zijn tweede CI in België. Het verhaal van Stan en zijn ouders kun je lezen op: <http://www.geefgehooraanstan.nl/Home.html>.

Neurelec heeft het voorbije jaar een nieuwe spraakprocessor, de 'Saphyr® SP' op de markt gebracht. En deze geluidsprocessor is nu ook in België verkrijgbaar, wat wil zeggen dat al degenen die recht hebben op een vervanging van hun spraakprocessor (= volwassenen om de vijf jaar en kinderen tot 12 jaar om de 3 jaar) in aanmerking komen voor een upgrade naar de Saphyr. De grote verbeteringen van de Saphyr® SP ten opzichten van de 'DigiSP' situeren zich voornamelijk op gebied van een verbeterde gehoorsdrempel, een beter spraakverstaan, een groter dynamisch bereik en een beter luistercomfort.

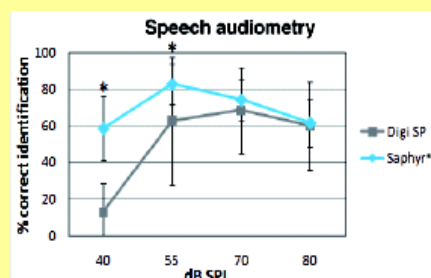
Saphyr® SP

- Nog betere geluidskwaliteit door nieuwe signaalverwerking
- Microfoon capteert geluid van 25dB tot 105dB
- Robuust en licht
- Extra bescherming tegen vocht
- Ingebouwde telecoil
- 4 afzonderlijke programma's

De gehoordrempels liggen gemiddeld 14 dB beter

Vooral een beter spraakverstaan van stille spraak

Lees nog meer op informatie over de Saphyr SP op: <http://www.neurelec.com> of neem contact op met de nieuwe Belgische vertegenwoordiger van Neurelec:

Michaël Laurac
 Area Sales Manager
 Tel. +33 (0) 493951818
 Fax. +33 (0) 493953801
 Email: mlaurac@neurelec.com

Resultaat NVVS enquête: “Nederlandse CI-gebruikers zijn over het algemeen erg tevreden”

(bron: www.nvvs.nl)

Eind 2010 is een enquête uitgezet onder de CI-dragende leden van de NVVS. Hun werd gevraagd hun ervaringen en meningen te geven over een aantal uiteenlopende onderwerpen, zoals het implantaat zelf, het CI-team waar ze in behandeling zijn, de veranderingen die de CI heeft teweeggebracht in hun thuissituatie, werk en algemeen sociaal functioneren. Over het algemeen waren de CI-gebruikers tevreden. Toch zijn er ook kritiekpunten genoteerd. Zo is de afstand tot het CI-team voor ouderen soms te groot. Ook kan het revalidatieprogramma op punten verbeterd of uitgebreid worden. En als het implantaat vervangen wordt, wordt het oude implantaat niet altijd meegegeven, terwijl CI-dragers hem wel graag als reserve-exemplaar thuis willen hebben. De enquêteresultaten zijn beschreven in een omvangrijk rapport van **Ruud van Hardeveld van de NVVS-commissie CI**.

In het najaar van 2010 zijn 567 vragenlijsten verzonden. De helft daarvan, 284 vragenlijsten, werd ingevuld geretourneerd, wat een hoge respons is. Bij de verwerking van de resultaten is een onderscheid gemaakt tussen ‘volwassen’ en ‘jong’ geïmplanteerd. Mensen uit de ‘volwassen’ groep zijn na de leeftijd van 18 jaar geïmplanteerd, terwijl de groep ‘jong’ geïmplanteerden voornamelijk bestaat uit doofgewordenen op jonge leeftijd. Beide groepen verschillen sterk van elkaar in de oorzaak van doofheid: bij de jonge groep is meningitis (hersenvliesontsteking) verreweg de belangrijkste oorzaak (90%), bij de volwassen groep is er een veelvoud aan oorzaken, waaronder virusinfectie, extreem lawaai, medicijnen en otosclerose.

De implantatie

Gemiddeld wonen CI-dragers 50 tot 80 kilometer van het centrum waar ze hun CI gekregen hebben. Vooral oudere patiënten vinden de reisafstand naar hun centrum bezwaarlijk wanneer ze daar heen moeten voor de jaarlijkse controle of tussendoor indien de apparatuur kapot is gegaan. Dit zou volgens de NVVS-commissie CI ondervangen kunnen worden door nazorg en service over het hele land te bieden, bijvoorbeeld door inschakeling van AC's en (gedeeltelijke) overdracht van de nazorg.

Ruim een derde van de geënquêteerden gebruikt een hoortoestel aan het andere oor. Het CI wordt meestal ingebracht in het best functionerende oor. Dat roept bij de onderzoekers als belangrijke vraag op of dat wel gewenst is: zou het niet beter zijn het CI juist op het slechtste oor aan te brengen? De gehoorzenuw moet aan die kant natuurlijk wel goed genoeg zijn. Maar in dat geval kan voor het beste oor namelijk een hoortoestel gebruikt worden. Gezien het profijt dat zo'n hoortoestel biedt, is dit punt zeker de moeite van verdere bestudering waard.

En dan is er de vervanging van de spraakprocessor, het uitwendige deel van de CI waar de techniek in zit om geluid op een gunstige manier om te zetten in elektrische signalen. In de meeste CI-centra wordt die spraakprocessor na 5 jaar vervangen. De oude processor is persoonlijk eigendom maar blijkt bij vervanging in de helft van de gevallen te worden ingenomen door het CI-centrum. Veel CI-dragers vinden dat niet fijn, omdat ze hechten aan hun oude exemplaar als reserve, mocht de nieuwe processor uitvallen. Ook dit is vanuit de organisaties van CI-dragers dus een belangrijk punt van overleg met de CI-teams.

De revalidatie

De CI-centra in Nederland bieden ieder hun eigen revalidatieprogramma. Dat hiertussen grote verschillen bestaan, blijkt slechts in beperkte mate bekend: nog geen derde van de geënquêteerden wist dit. Het revalidatieprogramma is overigens vrijwel iedereen goed bevallen.

Drie kwart vindt dat het gebruik van hulpmiddelen zoals de telefoon en de ringleiding voldoende besproken c.q. geoefend wordt. Toch blijkt 20% het onvoldoende te vinden. Met name telefoneren blijft voor veel mensen in het dagelijkse leven een probleem.

Ook de evaluatie van het revalidatieprogramma blijkt een zorgenkind: ruim 20% van de CI-gebruikers vond de evaluatie onvoldoende of weet niet meer wat er uit die evaluatie kwam.

Samenvattend kan gesteld worden dat de evaluatie verbetering behoeft en dat er meer aandacht gegeven mag worden aan het telefoneren. Ook zou een nascholingsprogramma voor degenen die toch achterblijven qua spraakverstaan, niet overbodig zijn.

Gebruik en tevredenheid

De tevredenheid over de CI is groot. Ruim 30% is tevreden, bijna 60% zelfs zeer tevreden. Al deze mensen geven aan dat ze een CI zeker zouden aanbevelen aan iemand anders.

Ten aanzien van de tevredenheid over het CI-team geldt hetzelfde: een zeer grote meerderheid is tevreden over zijn team en zou dit team willen aanbevelen. Het CI functioneert vooral goed in een rustige omgeving. Hier is 87% namelijk tevreden over. Maar de tevredenheid over de CI in een lawaaige omgeving is veel lager: 26%.

Wel zien de meesten in dat zij hulpmiddelen kunnen gebruiken om het spraakverstaan te vergroten. Spraakafzien als ondersteuning is daarbij het populairst, gevolgd door ringleiding, handmicrofoon en NmG (Nederlands ondersteund met Gebaren). Ten aanzien van het genieten van muziek zijn de meningen verdeeld. Een ruime meerderheid is ontevreden, 44% van de ondervraagden is echter wel tevreden. Van de tevredenen draagt een derde een hoortoestel, waardoor muziek voor hen een warmere klankkleur krijgt door de aanwezigheid van veel lage tonen. Frappant is ook dat van de jong geïmplanteerden, die geen echte muziekherinnering hebben, twee derde muziek als aangenaam ervaart.

Werk en sociaal functioneren

Ruim 22% van de CI-dragers is aan het werk, deeltijds of voltijds. Opvallend is dat de recuperatie en revalidatie van de geïmplanteerden zo snel verloopt dat veel mensen zeggen weer direct aan het werk te zijn gegaan. 13% is werkzoekend, waaronder opvallend veel vrouwen (70% van hen), en 14% doet vrijwilligerswerk. Verder zijn er natuurlijk de mensen die niet meer aan het arbeidsproces deelnemen (gepensioneerd, huisvrouw) of die naar school gaan.

Wat verandert er in het werk na implantatie? Voor een grote groep bleef de functie gelijk, een enkeling kwam op een lager niveau terecht, maar een opvallend grote groep (bijna 40% van de werkenden) is in een beter functieniveau terecht gekomen. Vaak ervaren mensen dat ze zelfstandiger en met meer verantwoordelijkheid functioneren. Behoorlijk wat mensen voorzien ook dat ze betere promotiekansen hebben gekregen. Het lijkt verantwoord om te stellen dat een CI goed is voor zowel je gehoor als je carrière. De veranderingen die na de implantatie worden ervaren in de thuissituatie en bij het functioneren in de maatschappij zijn in beeld gebracht. Zij kunnen worden samengevat in de verbetering van de kwaliteit van leven die door ruim 86% van de CI-dragers als beter, veel beter of zeer veel beter wordt gewaardeerd.

En nu?

Zoals uit de enquête blijkt, zijn de CI-dragers over het algemeen tevreden met hun CI, hun CI-team en hun sociaal functioneren. Toch zijn er hier en daar verbeterpunten en dat is precies waar de NVVS aandacht aan gaat besteden.

De NVVS doet dat samen met haar zusterorganisaties in OPCI-verband. OPCI – dit acronym staat voor Onafhankelijk Platform CI – behartigt de gemeenschappelijke belangen van (potentiële) CI-gebruikers en is aanspreekpunt voor o.a. beleidsmakers, verzekeraars en deskundigen, zoals de CI-teams. De NVVS-commissie CI zal de resultaten en inzichten van de enquête via OPCI in eerste instantie inbrengen in het overleg met het samenwerkingsverband van de Nederlandse CI-teams, CION (Cochleaire Implantatie Overleg Nederland).

Geïnteresseerden kunnen het volledige verslag te lezen op de website van de NVVS:

<http://www.nvvs.nl/download/commissieCI/110816resultatenenquete2010.pdf> .

Verslag van het “8th Asian Pacific Symposium on Cochlear Implants and Related Sciences” 25-28 Oktober 2012, te Daegu, Korea

Het was reeds de 8ste keer dat er in Azië een CI congres werd georganiseerd en deze keer hadden zich niet minder dan 900 deelnemers uit 35 landen ingeschreven voor dit congres. Het was wel een erg medisch-audiologisch congres, met nauwelijks presentaties rond onderwijs of begeleiding: 50% van de deelnemers waren medici, 18% audiologen, 15% ingenieurs en slechts 8% van de aanwezigen werkten in de nazorg. Meer dan 440 abstracts werden aanvaard, waarvan 140 posters en 300 presentaties. Zelf waren we door de firma Med-el uitgenodigd om het informatieboekje ‘Little Listeners’ (=de Engelse versie van het CI-boekje voor ouders en begeleiders van jonge kinderen met een CI) en ‘the Listening Cube’ (=Engelse versie van de Luisterkubus) te komen voorstellen.

Het aantal inwoners en ook het aantal doven en slechthorenden in Azië is nauwelijks te vergelijken met Europa. Zo zouden er, alleen al in China, 278 miljoen slechthorenden en doven zijn en zouden jaarlijks 20000 dove kinderen geboren worden. In vergelijking met Europa worden in Azië procentueel gezien nog erg weinig implantaties uitgevoerd. In Azië worden op dit ogenblik gemiddeld genomen 3 personen per miljoen inwoners per jaar geïmplant. Als we weten dat dit aantal in de meeste West-Europese landen rond de 25 CI's per miljoen inwoners per jaar bedraagt, dan wil dit zeggen dat er nog een enorme groei is in Azië.

Natuurlijk willen de CI-firma's daar dan ook zeker vertegenwoordigd zijn.

Tijdens het congres werd ook ruim aandacht besteed aan **de typische Aziatische zaken** rond CI. We denken hierbij vooral aan de leeftijd van implanteren, het waarnemen van intonatie met een CI en de grote afstanden die soms moet worden afgelegd.

In Korea wordt, net als in de meeste West-Europese landen, het gehoor van alle pasgeboren baby's onmiddellijk na de geboorte op een objectieve manier getest en worden ook op heel jonge leeftijd al hoorapparaten aangepast, maar toch implanteert men er zelden voor de leeftijd van één jaar. Dit heeft enerzijds te maken met de grote Amerikaanse invloed (de FDA geeft maar terugbetaling bij implantaties vanaf 12 maanden), maar anderzijds ook met het lager geboortegewicht. Waar bij ons het gemiddelde geboortegewicht rond de 3000 g, bedraagt dit in Korea slechts 2400g. Aangezien kinderen best minimum 8 kg wegen bij implantatie, duurt het bij Aziatische kinderen langer voor ze dit gewicht hebben bereikt.

Het goed kunnen **waarnemen van de intonatie** is voor CI-gebruikers van tonale talen, wat de meeste Aziatische talen zijn, erg belangrijk. Zo kan in het Chinees bijvoorbeeld ‘Si’ op 6 verschillende manieren uitgesproken worden en heeft dit zelfs 6 verschillende betekenissen. Tijdens het congres bleek dat de nieuwste spraakverwerkingsprogramma's, die ook muziek veel beter kunnen weergeven, ook tot betere waarneming van de tonale talen komen.

Door **de grote afstanden** tussen de woonplaats van de patiënt en het CI-team, wordt op allerlei manieren gezocht naar oplossingen gebruik makend van internet. De CI-firma's willen dit onderzoek ook ondersteunen, omdat binnen 10 jaar het aantal CI-gebruikers 3 tot 4 maal zoveel zal zijn als vandaag en dit voor problemen kan gaan zorgen, als de opvolging niet efficiënter kan gebeuren. Er moeten dus meer patiënten kunnen gefit en opgevolgd worden in minder tijd. Ook de West-Europese CI-centra zullen dus mee kunnen profiteren van deze nieuwe tendens. Zo maken de meeste CI-firma's er werk van om zowel de fitting als de **fittingsoftware te vereenvoudigen**, zodat de fitting (gedeeltelijk) lokaal kan gebeuren eventueel zelfs door een niet-audioloog.

In Australië wordt door het CI-team van Perth, waar slechts 15% van hun patiënten binnen een afstand van 200km tot het ziekenhuis woont, nu al gebruik gemaakt van **‘remote-fitting’**.

Ook in Rusland (St. Petersburg) wordt nu al gebruik gemaakt van ‘tele-medicin’, waarbij zowel selectie, fitting, hulp bij technische problemen, als het grootste gedeelte van de opvolging via internet gebeurt, vooral gebruikmakend van skype. Ook in India loopt reeds een project rond ‘tele-revalidatie’, waarbij 2 maal per week, via skype revalidatie wordt gegeven aan de kinderen en waarbij de ouders opgeleid worden tot ‘cotherapeut’. Op dit vlak kunnen we dus nog heel wat leren van deze landen.

Naast de typische Aziatische zaken, werd er tijdens dit congres nog veel aandacht besteed aan ‘atraumatische implantatie’, ‘de hersenactiviteit na implantatie’ en het implanteren van 65-plussers.

In tal van lezingen werd aandacht besteed aan ‘**atraumatische implantaties**’, waarbij de eventueel nog aanwezige hoorresten niet worden beschadigd. Andere benamingen die we hiervoor hoorden waren ‘soft surgery’ en ‘less invasive surgery’. Tal van zaken werden voorgesteld om atraumatische implantatie mogelijk te maken:

- het gebruik van flexibelere en zachtere elektroden;
- dit gecombineerd met het inbrengen van de elektroden via het ronde venster (i.p.v. via een cochleostomie);
- langzaam inbrengen van de elektroden (3 minuten) en dit best eerst manueel, zonder gebruik te maken van een technisch hulpmiddel;
- het meten van de hoorresten tijdens de operatie via een elektro-cochleogram, zodat bij het eventueel verlies van de hoorresten tijdens het plaatsen van een korte elektrode (voor elektroakoestische stimulatie), onmiddellijk kan overgegaan worden naar een langere elektrode;
- natuurlijk is voor dit alles een ervaren chirurg vereist

De Aziaten doen, in vergelijking met de Europeanen, veel meer onderzoek naar de **hersenactiviteiten na cochleaire implantatie**. Zij maken hierbij regelmatig gebruik van PET-scans, die de hersenactiviteit kleurig in beeld kunnen brengen. Zo toonde Dr. Honjo uit Japan aan dat de plasticiteit voor taal vooral aanwezig is tussen 0 en 5 jaar en vervolgens verder afneemt tot ongeveer 16 jaar. Er is de eerste levensjaren niet zozeer een groei van neuronen, maar wel van synapsen. Vervolgens toonde hij de beeldvorming van twee CI-gebruikers: één van een doofgeboren jongen die op de leeftijd van 8 jaar een CI kreeg en die tot aan die leeftijd vooral gecommuniceerd had via gebaren. Daarnaast de beeldvorming van een 60-jarige man, die 40 jaar geleden plots doof was geworden.

Op de beeldvorming was duidelijk te zien dat het taalcentrum (zones van Brocca en Wernicke) van deze man, ondanks de lange periode van doofheid, konden gereactiveerd worden, terwijl dit bij de jongen die slechts 8 jaar doof was, niet gebeurde, omwille van het feit dat deze taalzones werden ingepalmd voor de visuele communicatie. De hersenen ontwikkelen immers heel anders als er geen auditieve stimulatie komt. We moeten dan ook zorgen dat onze jonge CI-gebruikers zoveel mogelijk de snelste weg gaan in de hersenen leren gebruiken (en dit is de zuivere auditieve) en minder het doel proberen te bereiken via omwegen (netwerkvorming). Zuivere auditieve training is dan ook volgens hen vooral op zeer jonge leeftijd (< 5 jaar, en vooral < 2 jaar) aan te bevelen.

Aangezien de prioriteit in de Aziatische landen uitgaat naar het implanteren van kinderen en jonge doofgewordenen, werd er ook de vraag gesteld wat de meerwaarde nog kan zijn voor het **implanteren van een 65-plusser**. Een aantal centra zijn er wel van overtuigd dat ook voor deze groep een CI de kwaliteit van leven nog enorm kan verbeteren, maar zij willen toch vooraf vrij zeker zijn van de resultaten. Zo wordt er de voorkeur gegeven aan mensen met een korte periode van doofheid, die een hoorapparaat hebben gedragen, die gemotiveerd zijn en die ook over normale cognitieve mogelijkheden beschikken. Omdat het percentage van mensen met dementie toeneemt met de leeftijd (2% van de 65-jarigen en 8% van de 75-jarigen) stellen zij voor om bij de selectie gebruik te maken van de MMSE (Mini-Mental State Evaluation).

Dit is een korte vragenlijst met 30 vragen, waarop een score boven de 23 dient behaald te worden. Op deze manier kan het implanteren van mensen met dementie uitgesloten worden.

Ook mensen die reeds voor hun 65ste geïmplanteerd werden, maar op latere leeftijd klagen over mindere spraakperceptie, zouden op dementie moeten gescreend worden.

Tot slot werd er heel wat gesproken over **toekomstige verwachtingen**. Ook op dit congres in Korea was Dr. Lenarz uit Hannover weer een belangrijke spreker op dit vlak. Hij verwachtte de eerstvolgende jaren nog een doorbraak op de volgende gebieden:

- er moeten op vlak van vorm en lengte meer elektroden ontwikkeld worden, zodat er kan gekozen worden welke elektrode best is voor deze patiënt;

- goede beeldvorming van de cochlea gecombineerd met een meetkundige berekening van de vorm en de lengte van de cochlea moeten ons helpen om de juiste elektrode te kiezen en om deze ook op de juiste plaats in te brengen;

- we gaan kunnen beschikken over adaptieve spraakverwerkingsprogramma's die zich aanpassen aan de omgevingssituatie, want er is immers een verschil of het omgevingslawaai bestaat uit muziek, uit pratende personen of uit motorgeruis;

- het inbrengen van medicatie in het binnenoor en het gebruik van aangepaste elektroden zullen er voor zorgen dat het contact met de neuronen in het slakkenhuis nog beter zal verlopen;

- zelfs de hulp van robots bij de operatie of van stimulatie door middel van laserstralen (opto-akoestische CI) lijken op iets langere termijn binnen de mogelijkheden te liggen.

Op dit vlak werden tijdens dit congres **reeds twee nieuwe toepassingsmogelijkheden** naar voren gebracht. Rubinstein, van de Universiteit van Washington, deelde met ons zijn ervaringen met een **vestibulair implantaat**, dat zou kunnen gebruikt worden om duizeligheid te onderdrukken bij bijvoorbeeld Menière patiënten. Het inwendig deel ziet er hetzelfde uit dan een cochleair implantaat, alleen bestaat het niet uit één, maar uit drie korte (2.5 cm) elektroden die in elk van de halfcirkelvormige kanalen worden ingebracht. Na proefimplantaties bij dieren werd onlangs een eerste persoon geïmplanteerd. Alhoewel hij zijn gehoor verloor aan het geïmplanteerde oor, was zijn duizeligheid volledig verdwenen. Nog één maal had hij nadien een aanval gehad, maar door de elektrische stimulatie even te verhogen, werd deze aanval onderdrukt. Er liggen dus heel wat mogelijkheden in dit toestel, maar het vraagt zeker nog heel wat optimalisatie, zodat het gehoorvermogen aan dat oor niet meer verloren zou gaan.

Daarnaast sprak de Japanner Juichito over het gebruik **van een artificeel auditief epitelium**. Dit is een implantaat waarbij een soort elektrode op het basilair membraam wordt geplaatst en op die manier zorgt voor vibratie. (terwijl bij een CI de elektroden worden ingeschoven in het scale tympanie) Hij deed op dit ogenblik proeven op dieren, en was erg van overtuigd dat dit op termijn ook bij mensen tot een verbeterd gehoorvermogen zou kunnen leiden.

Zoals je kon lezen was ook dit weer een erg boeiend congres, met soms iets andere accenten dan in Europa. Net zoals de financiële en economische wereld stilaan naar Azië verhuist, kunnen we verwachten dat Azië in de nabije toekomst ook een vooraanstaande rol zal gaan spelen op vlak van cochleaire implantatie.

Publicaties over presentaties op het 10de congres over CI bij kinderen zijn verschenen

Zoals in de vorige Nieuwsbrief van ONICI reeds uitgebreid werd vermeld, had van 12 tot 15 mei 2011 in Athene het 10de Europese Symposium plaats over Cochleaire Implantaties (ESPCI) bij kinderen. Na afloop van dit congres verscheen als een bijlage van het 'International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology' de uitgebreide samenvatting van een groot aantal presentaties.

Geïnteresseerden kunnen deze 344 pagina's tellende bijlage **gratis downloaden van de website van ONICI**, onder de rubriek 'studiedagen/congressen' en vervolgens in de rubriek 'andere voorbije studiedagen/congressen'. En vervolgens vind je de link onder de inhoud van ESPCI 2011 te Athene.

Harry Knoors vertelt: 'Tweede taal, second best?'

(bron: www.kentalis.nl)

Regelmatig schrijft Harry Knoors, Algemeen directeur Expertise & Innovatie Koninklijke Kentalis, een stukje op de website van Kentalis. Ondanks reageerde hij in deze rubriek op de vele reacties die hij kreeg naar aanleiding van zijn publicatie in augustus 2011 in het Nederlandse tijdschrift 'Van Horen Zeggen' over de behoefte aan 'een herijkt taalbeleid aan dove kinderen in Nederland'. Graag halen wij zijn reactie even aan:

“Onlangs verscheen mijn artikel ‘Herijkt taalbeleid voor dove kinderen’ in Van Horen Zeggen. Hierin bepleit ik een wat andere positie van de Nederlandse Gebarentaal (NGT) in opvoeding van en onderwijs aan dove kinderen met een cochleair implantaat, zeker als dat implantaat die kinderen veel meer toegang geeft tot gesproken taal en de kinderen zelf horende ouders hebben. Vind ik dan NGT niet meer belangrijk voor deze kinderen? Zeker wel! Heb ik geen oog voor moeilijkheden die CI gebruikers in dagelijkse communicatie met horenden kunnen ervaren? Ik dacht van wel. Denk ik wellicht dat CI een wondermiddel is dat alle problemen van doven oplost? Zo naïef ben ik niet. Maar ik ben wel een realist. Het is voor veel horende ouders helemaal niet eenvoudig om de NGT onder de knie te krijgen. In de praktijk communiceren ze vaak in Nederlands met ondersteuning van gebaren. Laten we daar vooral niet moeilijk over doen, is mijn stelling. Laten we gewoon bij die praktijk aansluiten en ouders helpen om dit aanbod van gesproken Nederlands ook visueel (via gebaren) zo rijk mogelijk te maken. Ja maar, hoor of zie ik dan sommigen denken, dan krijgen die CI kinderen niet vroeg in hun leven een aanbod van NGT. Nee, dat klopt. Maar veel van die kinderen nemen wel veel meer gesproken taal waar. Zoveel, dat hun gesproken taalverwerving die van horende kinderen kan benaderen. In gesproken taal worden ze vaak vaardiger dan in de NGT die ze met horten en stoten aangeboden krijgen. En daarom bepleit ik in het artikel dat we voor deze groeiende groep kinderen kwalitatief goed onderwijs in NGT als tweede taal verzorgen. Daar kun je het mee eens zijn. Of niet natuurlijk. Maar uit sommige reacties van dove mensen merk ik dat ze vinden dat ik daarmee NGT achterstel bij het Nederlands. Immers, ik zie het “slechts” als een tweede taal. Deze dove mensen vatten ‘tweede taal’ blijkbaar op als ‘second best’. Maar dat is helemaal niet mijn intentie. Integendeel, mijn eigen tweede taal is het Engels. Ik beschouw die taal helemaal niet als second best. Integendeel, voor mijn werk is die taal veel belangrijker dan het Nederlands. Met andere woorden: het is juist omdat ik NGT voor doven zo belangrijk vind, dat ik voor die taal ook een positie claim in de door CI sterk veranderende wereld van dove kinderen. Een andere positie dan voorheen. Maar niet een minder belangrijke positie. Een volwaardige tweede taal. Geen second best!”

CI-firma Cochlear lanceert website voor professionelen

Recent heeft de firma Cochlear een website voor professionelen gelanceerd. Professionelen kunnen hierop terecht voor professionele ondersteuning van hun Cochlear gebruikers. Nederlanders kunnen terecht op <http://www.cochlear.com/nl/website-voor-professionals> . Nederlands sprekende Belgen op <http://www.cochlear.com/benl/website-voor-professionals> en Frans sprekende Belgen op <http://www.cochlear.com/befr> .

Op deze site kun je terecht voor:

- begeleiding in het online oplossen van problemen
 - nuttige tips en praktijkervaringen bij het oplossen van veel voorkomende problemen
 - een optimale keuze van producten
 - up-to-date informatie over recente ontwikkelingen in wetenschap en onderzoek
 - de uitwerking van eigen presentaties met ondersteuning van Cochlear data en materialen
- Daarnaast krijgen de geregistreerde professionelen trimesterieel een Nieuwsbrief van Cochlear in de mailbox, met de laatste informatie over de Cochlear producten

Cochleaire Implantaten van de merken Advanced Bionics en Med-el zijn nu ook bij de firma Van Dessel (Mechelen) te verzekeren.

Sinds enkele maanden hebben zowel het CI-merk Advanced Bionics als de firma Med-el een nieuwe verzekeringspolis afgesloten voor het verzekeren van cochleaire implantaten bij de firma Van Dessel in Mechelen (B). Voorheen had de firma Cochlear hier reeds een groepspolis afgesloten.

Bij het afsluiten van de verzekering kan gekozen worden uit twee formules:

- Zilver:** dekt onvoorziene en plotselinge schades door externe oorzaken (val, diefstal met braak,..) menselijke factoren (onhandigheid, ...), technische factoren (ontregeling, enz.)
- Goud:** zelfde voorwaarden 'zilver' maar met uitbreiding van verdwijning (onvoorziene en plots kwijtraken)

Uiteraard vallen schades die nog onder de fabrieksgarantie vallen, niet onder deze verzekering.

Meer concrete informatie over deze verzekeringsmogelijkheden en de prijzen vind je op de <http://www.onici.be> onder de rubriek van de respectievelijke merken of in de rechterkolom in de rubriek 'recente aanpassingen'.

Advanced Bionics Benelux lanceert eigen 'customer service' in Leiden (NL)

Leven, werken en spelen met je cochleair implantaat moet heel eenvoudig zijn. Maar soms heb je toch nog vragen... hoe sluit ik mijn telefoon aan op mijn CI? Hoe los ik dit probleem op met mijn processor? Of misschien heb je reserveonderdelen nodig. AB weet dat toegang tot technische ondersteuning belangrijk is voor het succesvolle gebruik van je cochleair implantaat. Daarom hebben ze een partnerschap opgezet met het Leiden Cochleair Implantatiecentrum (LUMC) om jou, maar ook de mensen die jou daar ondersteunen, te helpen. Je hoeft alleen even te bellen of een mailtje te sturen. AB4you is er om je te helpen! Meer informatie kun je vinden op: <http://bionicear-europe.com/nl/news/id-356/Nieuws-en-agenda.html> .

Phonak's ML14i Dynamic FM receiver works with Cochlear™ Nucleus® 5 system to help CI recipients enjoy enhanced speech understanding in noise and over distance.

Thanks to Dynamic FM's industry-leading signal to noise ratios, Nucleus® 5 wearers are able to better identify speech signals in typically challenging sound environments such as restaurants, parties, TV rooms, outdoors, in the car and over distance.

The benefits these users receive from Dynamic FM over traditional FM are proven and real. A study by Jace Wolfe* (Hearts for Hearing, Oklahoma, USA) reported that "Every subject in the study experienced improvements in speech recognition in noise using Dynamic FM compared to traditional fixed-gain FM". Wolfe went on to add that "Dynamic FM should be considered for use with persons with CIs to improve speech recognition in noise".

Thanks to Dynamic FM's adaptive technology, when the environmental noise level increases, the system's gain increases too. This approach, as Wolfe explained, "helps CI users understand speech in noise better than they could with traditional FM".

ML14i benefits:

- Proven speech understanding in noise benefits.
- Industry-leading SNRs.
- Discrete design-integrated form factor.
- Full range of Dynamic FM transmitters.
- Multiple speakers possible using,
Phonak MultiTalker Network

Voor meer informatie, kunt u terecht op de website <http://www.phonak.com> of kunt u contact opnemen met :

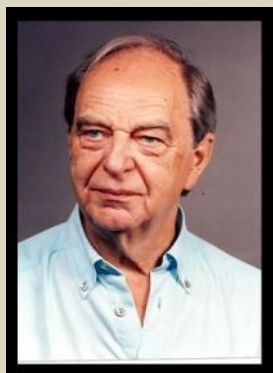
Phonak Belgium N.V,
Baron de Vironlaan 60
1700 DILBEEK
Belgium

Tel: +32 (0)2 468 19 81
Fax: +32 (0)2 468 19 82
Email: infomail@phonak.be

De inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door Phonak N.V.-Belgium. ONICI is niet inhoudelijk verantwoordelijk.

Professor Ernst Lehnhardt overleden

(bron= <http://eurociu.implantecoclear.org>)

Op 1 December 2011 overleed op 87-jarige leeftijd professor Ernst Lehnhardt. Heel wat lezers zullen hem misschien niet kennen, professor Lehnhardt was voorheen directeur van de KNO-kliniek van de Medische Universiteit van Hannover(MHH) en was één van de pioniers op vlak van cochleair implantatie.

Hij was de arts die het Australische CI-merk Cochlear introduceerde in Duitsland en in Europa en was in 1988 één van de eerste chirurgen die dove kinderen begon te implanteren.

Hij stond ook aan de wieg van het eerste CI-centrum in Duitsland (het Cochlear Implant Centrum Hannover) en van de Duitse CI-gebruikers organisatie 'DCIG'.

Voor zijn levenswerk ontving hij tal van eretekens in Duitsland en daarbuiten. Wij zullen hem altijd blijven herinneren als een man met grote wetenschappelijke kennis die erg begaan was met zijn patiënten en dit niet alleen voor, maar ook na de implantatie.

Ernst Lehnhardt zal blijven voortbestaan dankzij de Lehnhardt-stichting die zijn echtgenote Monika Lehnhardt enkele jaren geleden heeft opgericht. Meer informatie over deze stichting vind je op <http://www.lehnhardt-stiftung.org>.

Volwassen CI-gebruiker speelt saxofoon

(bron: tijdschrift Woord en Gebaar, 2, 2011)

Mabel Strik is horend geboren in een muzikale familie, maar werd op de leeftijd van 2;6 jaar slechthorend door een hersenvliesontsteking. Maar op haar 21ste werd zij volledig doof. Zij was 10 jaar doof en liet zich op 31 jarige leeftijd implanteren. Na 7 jaar CI-gebruik nam zij het besluit om te starten met saxofoon lessen en dat volgt ze nu al 2;6 jaar en met groot succes.

Mabel komt wel uit een muzikale familie: haar vader is drummer in een band en bespeelt ook nog andere instrumenten. Haar zus heeft het conservatorium in Tilburg gedaan en zingt nu als sopraan in een groepje, maar speelt ook piano en dwarsfluit. Zelf had ze als kind wel gevoel voor ritme, maar het bespelen van een muziekinstrument was haar nooit gelukt. Pas toen zij haar man leerde kennen, werd ze meer bewust van muziek. Hij liet haar door liplezen zien wat er gezongen werd en probeerde ik zelfs met hem mee te zingen. Zij had nooit gedacht dat zij met een CI zo goed zou kunnen horen.

Vlak na haar CI-operatie had haar zus haar eerste optreden in een musical en dat was volgens haar de eerste keer dat ze merkte dat ze terug muziek kan waarnemen. Ze mocht na afloop ook nog achter de schermen en toen kwamen de tranen want dat was heel bijzonder voor haar. Nu volgt zij al 2;6 jaar saxofoon. Zij speelt alleen en krijgt ook individueel les. In groep spelen is immers heel moeilijk. Zij heeft wel al eens een keertje meegespeeld in een groep met 8 saxofonisten, een drummer en een pianiste en dat vond ze echt geweldig. "Maar ik moest toen wel mijn eigen plekje vinden", vertelt Mabel, "want door de andere muzikanten kon ik mezelf niet meer horen". Nu oefent ze soms een duet samen met haar muziklerares of samen met haar dochter die nu ook piano speelt. Dat vindt ze pas leuk. Zij vraagt zich soms wel af wat haar dove vrienden hier van vinden, want eigenlijk heeft zij dit nog nooit gevraagd.

Als haar gevraagd wordt of zij een tip heeft voor andere dove en slechthorenden die een muziek instrument willen bespelen dan antwoordt ze: "niet aarzelen, doe wat ik heb gedaan. Lukt het niet, dan heb je het ten minste geprobeerd."

Onlangs kreeg ze wel een vreemde reactie in een muziekwinkel toen zij op zoek was naar partituren. Een mevrouw die haar hielp pakte al pratend iets van onder de toonbank. Toen ik vroeg om dit even te herhalen omdat ik doof was, keek zij heel erg verbaasd (en vroeg zij zich duidelijk af wat ik dan daar in die muziekwinkel deed). Maar voor de rest is saxofoon spelen een leuke hobby.

Pierre Aengenend rijdt rally met een CI

(bron: <http://www.cochlear.com/benl>)

Pierre Aengenend kreeg op de leeftijd van 10 jaar van zijn KNO-arts te horen dat hij progressief doof werd en op latere leeftijd volledig doof kon worden. Ook vertelde ze hem dat hij later een opleiding moest kiezen, waar je nadien niet in een luidruchtige omgeving zou terecht komen. Echter, Pierre was bezeten van auto's en alles wat met auto's te maken had. De ouders van Pierre hadden een kwekerij en vonden het beter dat hun zoon een opleiding in deze richting zou volgen. Pierre behaalde zijn vakdiploma, volgde een management opleiding, maar kon de auto's en de autosport niet los laten. Pierre vertelt zijn verhaal:

“In 1969, nadat ik mijn rijbewijs had gehaald, kocht ik zelf een echte rally auto en begon kleine rally's op lokaal niveau te rijden. Ik had de grootste lol, maar mijn navigator niet omdat die zich rot schreeuwde om zich verstaanbaar te maken. Hiervoor vond ik een oplossing en bouwde als één van de eerste een intercom in de helmen, zo heb ik drie jaar op provinciaal niveau gereden.

Vanaf 1972 namen we deel aan het Nederlands kampioenschap en in 1975 gingen we zelfs internationaal. In dit laatste jaar nam ik ook het bedrijf van mijn vader over, waardoor het tot 1976 erg druk werd en ik maar een paar rally's kon rijden. Maar vanaf 1977 ging ik weer voluit met een Ford escort RS2000 mk2 voor het Europees kampioenschap. Twee jaar later kreeg ik het voorstel om enkele grote Europese en enkele WK rally's met een fabrieksauto Triumph TR7 te gaan rijden.

Tijdens de 24-uren van Ieper maakte ik echter een grote fout en geraakte van de weg, doordat ik mijn navigator niet meer kon verstaan. Tijdens een volgende rally gebeurde hetzelfde en besliste ik om er mee te stoppen. Mijn gehoor was in korte tijd zo ernstig achteruit gegaan dat rally rijden niet meer kon.

Ik ben weer naar de KNO-arts gegaan en ik kreeg 2 sterke hoortoestellen waar ik redelijk mee kon horen. Het rally rijden was jammer genoeg voorbij. De volgende twintig jaar verliep alles rustig. Ik ging trouwen, kreeg twee kinderen, huisje boompje beestje . . .

Maar in 1998 gebeurde het waarvoor ze mij op tienjarige leeftijd voor gewaarschuwd hadden. Ik werd in een tijdsbestek van enkele maanden helemaal doof. Omdat ik hier niet mee om kon, ging er van alles mis in mijn leven. Ik verloor hierdoor mijn gezin, mijn bedrijf en mijn vrienden. Ik kon niet accepteren dat ik doof was en werd doorverwezen naar dokter Sleeboom, de beste psychiater voor dove patiënten in Nederland.

Op het eind van de behandeling werd mij gevraagd of ik voor een CI in aanmerking wilde komen. In juni 2008 kreeg ik mijn cochleair implantaat, wat was ik blij! Sinds de eerste dag met mijn CI luister ik naar het fluiten van de vogels en dat doe ik nog elke dag. Het ging steeds beter met mij en de behandeling bij de psychiater werd afgebouwd, de zware medicijnen bleven in de kast liggen.

Inmiddels hebben we een vriendenclub opgebouwd met allemaal oude Ford Escort liefhebbers. Hier kwam ook ter sprake of ik nog eens een rally zou willen rijden. Willen heel graag, maar kunnen dat is wat anders. Mijn dochter Fiona heeft al enkele jaren het rallyvirus te pakken en heeft ook al ervaring opgebouwd. Zij was best bereid om te navigeren. Met de steun van mijn vrienden hebben we de Ford Escort voorbereid. We plaatsten een ringleiding in de auto maar dit stoorde teveel. We kwamen op het idee om rechtstreeks een microfoon op het CI-toestel aan te sluiten.

In november 2010 reden we een kleine proefrally van ongeveer 150km en dat verliep voortreffelijk. Dus schreven we ons in voor de rally Boucles de Spa in België. Op 19 februari 2011 was het zover. De zenuwen gierden door het lichaam, de nacht ervoor geen oog dicht gedaan, maar het was een gezonde spanning die ik al jaren niet meer had gevoeld. Ook deze rally verliep voortreffelijk. We hadden een heerlijke dag en eindigden op plaats 43 van de 160 deelnemers. Nu het rallyvirus weer in alle genen zit, hebben we het er al over gehad om in 2012 opnieuw in te schrijven voor de Boucles de Spa . . . Mijn levenskwaliteit is met mijn CI weer een stuk beter geworden.

Revalidatie na implantatie : vergeet de rol van de hersenen niet !

(bron: Audiology Infos, 7, augustus 2011)

In het tijdschrift Audiology Infos verscheen de voorbije maand augustus een leuk artikel van Timo van Poppel, gebaseerd op een publicatie van **Ervin R. Hafter** die in 2010 verscheen in het Journal of American Academic Audiology 21: 594-600.

De afgelopen jaren heeft Dr. Ervin Hafter, van de vakgroep psychologie aan de Universiteit van Californië, zich afgevraagd of de opgebouwde kennis van bottom-up cognitieve processen leidend zou kunnen zijn voor de evaluatie van hoorapparaten en cochleaire implantaten. Hij raakt erg geïnteresseerd in deze cognitieve processen omdat hij zag dat sommige mensen veel geld uitgeven aan hoortoestellen, maar het uiteindelijk opgeven en de apparaten in de kast verdwijnen.

Door een beter begrip van de interactie tussen de hersenen en de hoorapparatuur wil hij dit veranderen. Twee cognitieve processen zouden het horen hierbij kunnen beïnvloeden. Ten eerste ontstaan er verschillende, onderwerpafhankelijke luisterstrategieën die, als ze onbekend zijn, tot interpretatiefouten kunnen leiden. Het tweede effect, is het concept van de 'gedeelde aandacht': de capaciteit om twee of meer categorieën met relevante informatie simultaan te verwerken, afhankelijk van de staat van bewustzijn en de cognitieve processen die de aandacht reguleren. Dit concept is een bron van onverwachte effecten voor het algoritme in hoortoestellen dat lawaai onderdrukt.

Voorts stelde hij vast dat de grote inter-individuele verschillen tussen CI-gebruikers het resultaat kunnen zijn van het gebruik van verschillende strategieën om een auditief probleem op te lossen: individuen reageren dan op verschillende aspecten van het geluidssignaal.

Een betere luisterstrategie identificeren bij sommige gebruikers zou ons toestaan nieuwe en specifieke taken op te stellen om andere patiënten te leren deze strategie te volgen. Daarnaast wordt de wetenschapswereld gevraagd om meer belang toe te schrijven aan cognitieve processen en zodoende te verklaren hoe meerdere taken kunnen worden volbracht die gedeelde aandacht vragen. Er is dus duidelijk behoefte aan meer onderzoek op dit vlak.

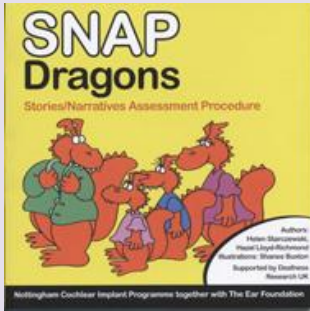
Oefenpakket bij “De Luisterkubus” wordt genomineerd voor de Stichting Logopedieprijs 2011

De Bachelor Logopedieprijs werd in december 2011 reeds voor de zesde keer uitgereikt. De Nederlandse beroepsvereniging van logopedisten 'NVL' en het landelijk Studierichtingsoverleg Logopedie (SRO-Logopedie) hebben de prijs in 2006 in het leven geroepen voor een bijzonder verdienstelijk afstudeerproject, dat door studenten logopedie in het kader van hun bacheloropleiding is geschreven. Deze prijs vormt een extra stimulans voor pas afgestudeerde logopedisten en geeft een zetje aan het werkveld om onderzoeksresultaten naar de praktijk te vertalen.

De studenten **Sanne van Kessel** en **Kim Peters** van de **Hogeschool Zuyd te Heerlen** behaalden hierop de tweede prijs en kregen een eervolle vermelding vanwege de bruikbaarheid van hun product voor het werkveld. Zij hadden namelijk, onder begeleiding van hun promotoren Leo De Raeve en Aime van Loo een aanvullend oefenpakket ontwikkeld voor de klinkers 'aa', 'oo' en 'ee', gebaseerd op het auditieve trainingsprogramma . Gezien de praktische bruikbaarheid heeft de firma Med-el beloofd om deze aanvullingen in de toekomst bij te voegen aan het pakket van de Luisterkubus. Wij willen bij dezen dan ook Sanne en Kim proficiat wensen met deze realisatie.

De verhalen van de 'Snap Dragons' zijn nu bij the Ear Foundation te koop

Om de vorderingen van CI-kinderen te kunnen meten op vlak van kennis van boeken en verhalen ontwikkelden **Hazel Lloyd-Richmond en Helena Starczewski** van the Ear Foundation de boekjes met de verhalen van de SNAP-draaken. Omdat de kinderen deze boekjes ontzettend leuk vonden, werden ze nu door een uitgeverij uitgegeven en zijn ze ook gewoon te koop in de boekhandel. 'SNAP Dragons' zijn leuke en eenvoudige verhaaltjes over een draakenfamilie. De verhalen zijn erg goed visueel geïllustreerd wat ze voor dove kinderen erg aantrekkelijk maakt.

Op de bijhorende CD vind je de handleiding en de foto's met de tekst van alle 13 verhalen. Daarnaast nog tal van suggesties over hoe je deze verhalen bij CI-kinderen kan gebruiken. De 13 boekjes samen zijn te koop bij the Ear Foundation aan de prijs van 10 pond/exclusief verzendingskosten. Meer informatie vind je op <http://www.earfoundation.org.uk/shop/items/125>

Muziek en jonge dove kinderen met cochleaire implantaten

Enkele maanden geleden bracht de CI-firma MED-EL een leuke Engelstalige brochure uit over muziek en jonge kinderen met CI's. ONICI heeft deze brochure nu vertaald naar het Nederlands. Dit leuke 15 pagina's tellende boekje is een prachtig iets voor ouders en begeleiders van jonge dove kinderen met een cochleair implantaat. In het boekje staan tal van activiteiten vermeld die ouders van jonge kinderen kunnen doen om de muzikale ontwikkeling te stimuleren. Daarnaast bevat de bundel een muzikale puntenschaal om het muzikaal functioneren en evolueren van het jonge kind snel in kaart te brengen.

Het boekje in prachtige kleurendruk kan besteld worden bij ONICI aan de prijs van slechts € 5 (excl. verzendingskosten). Stuur hiervoor gewoon een email naar info@onici.be. Maar je kan de brochure ook gratis downloaden via de website van ONICI: <http://www.onici.be>, rubriek 'revalidatie revalidatiemateriaal'.

Musical Atmospheres doet je terug van muziek houden

(bron= www.hoorreis.nl)

Musical Atmospheres is een sensationeel online programma, ontwikkeld door de CI-firma AB, dat momenteel beschikbaar is in het Engels, Frans, Duits en Nederlands en dat tot doel heeft om volwassenen met een cochleair implantaat te helpen om de wondere wereld van muziek te ontdekken. Je kan er tal van bekende en onbekende muziekstukken beluisteren en bekijken en dit in toenemende moeilijkheidsgraad. Je krijgt hierbij de opdracht om muziekinstrumenten of muziekgenres te herkennen en om eventueel de tekst mee te volgen of te zingen. Wil je zelf ook meedoen met Musical Atmospheres, registreer je dan via: <http://atmo.bionicear.net/nl-218.html>

NIEUWE SERVICE : we komen bij jouw langs!

Hasaweb is de afkorting van "Hearing Aids Services Aerts WEB" en biedt in België een nieuwe nooit eerder geziene service aan voor de slechthorende en dove personen.

Hasaweb is de enige Belgische verdeler van de Comfort Audio producten (FM systemen)

Hasaweb heeft een uitgebreid gamma aan hulpmiddelen waaronder: GSM's, hulpmiddelen voor GSM's, wekkers, trilhorloges, enz...

Hasaweb bezorgt U alle informatie betreffende het VAPH + VDAB

Digitaal FM-systeem van ComfortAudio! Het "DIGI-systeem"

Dankzij de unieke digitale techniek van Comfort Audio is er bij hun nieuwe Digi-systemen geen transmissieruis en is er geen uitval van het geluid. Daarnaast bevatten de Digi-systemen van Comfort Audio een breder dynamisch bereik en kunnen beveiligd worden tegen af luisteren. Het resultaat is een uitzonderlijk heldere en storingsvrije klank!

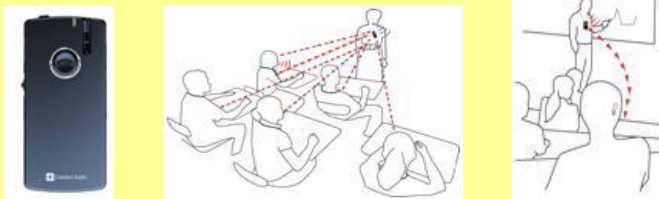
Een voorbeeld voor het Dagelijks leven.

DM-80 microfoonzender + DH-10 neklusontvanger

De ontvanger DH-10 met neklus (te gebruiken met de T- of MT stand) ontvangt het geluid van b.v. de DM-80 zender. De DM-80 draadloze microfoon kan worden gebruikt door de gesprekspartner maar kan tevens aangesloten worden op bv. de TV of PC. Op deze manier ontvangt men de stem van de gesprekspartner of het geluid van de TV storingvrij rechtstreeks in het hoorapparaat of CI. De DM-80 zender bevat zowel een omnidirectionele als een directionele microfoon. Tenslotte bevat de DM-80 ook bluetooth zodat men ook draadloos kan telefoneren met de GSM en met een Bluetooth-telefoon, er kunnen tot 2 toestellen aangemeld worden.

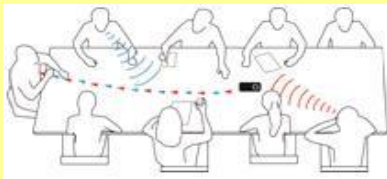
Een voorbeeld op het werk of op school

DM-30 zender Schoolsituatie met DM-30 zender-ontvanger

* Op **school** kan de DM-30 gebruikt worden. Het is een zender met een ingebouwde ontvanger. Het is erg gemakkelijk om te gebruiken: als microfoon van de leerkracht (master) en als een ontvanger voor de leerlingen (via een neklus). De stem van de leerkracht zal storingvrij ontvangen worden door de leerlingen en zowel de (slechthorende) leerkracht als leerlingen kunnen Bv. de leerling horen die op een vraag moet antwoorden. Deze moet dan tijdens het spreken op de antwoordknop van de DM-30 drukken.

* Voor op het **werk** bestaan er vergadermicrofoons zoals de DC-10 en de DC-20 (DC-20 met afstandsbediening en mixer) om met meerdere personen een gesprek te volgen. Deze vergadermicrofoons bevatten toonregelaars en een equalizer zodat je de versterking kan aanpassen aan het soort gehoorverlies voor een heldere klank.

Het geluid van de DC-10 of DC-20 kan ontvangen worden met de DH-10 neklusontvanger, met de DM-30, met een Earset DE-10 en volgende jaar met de eerste digitale MINI-ontvanger DT-10. Met het Digi-systeem kan men zelfs **met 3 zenders tegelijk storingsvrij werken!** Neem hiervoor gerust contact op met Hasaweb. Het Digi-systeem kan bij ons vrijblijvend getest worden. Tevens hebben we meerdere Demo-sets ter beschikking. De Digi-systemen zijn reeds een groot succes bij Hasaweb, dus aarzel niet om ons te contacteren indien u meer informatie wenst te verkrijgen.

Nieuwe Geemarc Dect Telefoon "Amplidect 350"

Deze nieuwe draadloze telefoon Amplidect 350 van Geemarc is compatibel met hoorapparaten en kan een versterking geven tot +30 dB. Het belvolume en belsignaal van de telefoon kan volgens uw behoeften aangepast worden. Daarnaast kan ook de toonhoogte worden aangepast en kan de telefoon op luidsprekerstand gezet worden. Men kan met deze telefoon ook storingsvrij telefoneren via de T-spoel van het hoorapparaat of CI. Ook dit toestel kan vrijblijvend getest worden bij HASAWEB.

Dit zijn tenslotte maar enkele voorbeelden uit het gamma van hoorhulpmiddelen dat Hasaweb voor u ter beschikking heeft. Voor meer gedetailleerde informatie, kunt u steeds terecht op onze vernieuwde website www.hasaweb.be of neem **vrijblijvend** contact op met **HASAWEB**.

PS. Neem ook eens een kijkje op de Comfort Audio website: www.comfortaudio.com

Hasaweb

Bovenrij 46
B- 2200 Herentals
Tel. +32 (0)14/25 50 07
Fax. +32 (0)14/25 50 09
SMS/bel naar +32 (0)473/18 51 33

of

Hasaweb

Bergstraat 58
B-2220 Heist Op Den Berg
Tel. +32 (0)15/22 81 87
Fax. +32 (0)15/22 81 89
mail info@hasaweb.be

De inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door Hasaweb. ONICI is niet inhoudelijk verantwoordelijk.

Leo De Raeve (ONICI)

kroop het voorbije half jaar weer in de pen

Het voorbije half jaar verschenen weer 3 internationale publicaties waar Leo De Raeve als hoofd- of als coauteur heeft aan meegewerkt.

Eén publicatie was in het Nederlands en twee waren in het Engels. Voor een overzicht van alle publicaties verwijzen we naar de website van ONICI: <http://www.onici.be>, rubriek 'publicaties', van waar er een aantal kunnen gedownload worden.

1. Boons Tinne, van Wieringen Astrid, De Raeve Leo, Peeraer Louis & Wouters Jan (2011), Evaluatie van de taalvaardigheid van ernstig slechthorende en dove kinderen met de CELF-4-NL, **Stem-, Spraak- en Taalpathologie**, Vol.17, 2, 52-72.

In deze publicatie wordt nagegaan of de CELF-4-NL een goed bruikbaar instrument is om de taalontwikkeling van ernstig slechthorende en dove kinderen in kaart te brengen en of er een specifiek taalprofiel is voor deze kinderen. Daarom werden er tien kinderen tussen 6;7 en 7;10j met deze test onderzocht waarvan er vijf een CI droegen en vijf hoorapparaten. Daarnaast werd de uitslagen gematcht met twee horende controlegroepen: één groep gematcht op chronologische leeftijd en één groep op hoorleeftijd. De resultaten laten zien dat deze test zeer goed bruikbaar is bij de slechthorende en dove populatie en dat er wel degelijk over een specifiek taalprofiel kan gesproken worden. De hoogste scores worden behaald voor semantische en lexicale vaardigheden. In opdrachten waarbij naast taal- ook goede auditieve vaardigheden nodig zijn, wordt het zwakst gepresteerd. Uit de verdere foutenanalyse komt naar voren dat slechthorende en dove kinderen significant meer moeite hebben met plaatsaanduidingen, voornaamwoorden en bepaalde lidwoorden.

2. De Raeve Leo (2011), Hearing screening, cochlear implantation and genetics: how to counsel parents?, **International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology**, Volume 75, suppl.1, the 10th European Symposium on Pediatric Cochlear Implantation, p.37-40.

In deze publicatie wordt even stilgestaan bij wat er tegenwoordig allemaal op een jong gezin afkomt als zij onmiddellijk na de geboorte te horen krijgen dat hun kind niet goed hoort. Soms horen ze dan enkele maanden ook nog dat hun kind beter zou kunnen geholpen worden met een cochleair implantaat en dat dit best zo jong mogelijk gebeurt.

Dit alles kan toch wel heel wat stres teweeg brengen in dit jonge gezin en kan ook de interactie met het kind negatief beïnvloeden. In dit artikel wordt dan ook gevraagd dat gezinsbegeleiders, maar ook medici oog hebben voor dit probleem, ouders zeker goed moeten informeren, maar ook voldoende tijd en ruimte laten om het allemaal te verwerken.

3. De Raeve Leo (2011), Do young implanted children still need rehabilitation?, **International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology**, Volume 75, suppl. 1, the 10th European Symposium on Pediatric Cochlear Implantation, p.213-217.

Nu dove kinderen steeds jonger geïmplanteerd worden en ook steeds jonger een tweede CI krijgen, durven 'sommigen' beweren dat revalidatie en specifieke begeleiding dan niet meer nodig is. In deze publicatie wordt in eerste instantie aangehaald dat het kan zijn dat een aantal van deze kinderen minder individuele spraak- en taaltherapie nodig hebben, omdat ze spontaan meer oppikken uit de omgeving. Maar anderzijds blijft het noodzakelijk om deze kinderen zeer goed multidisciplinair op te volgen, want we weten dat 1/3 van deze kinderen een bijkomend probleem heeft en dat we ook dat best zo snel mogelijk ontdekken. Bovendien wil een goede start niet zeggen dat het verder ook goed blijft gaan.

Leo De Raeve (ONICI) wordt lid van de ‘Editorial Board’ van twee internationale tijdschriften

Het voorbije half jaar werd Leo De Raeve van ONICI door twee internationale tijdschriften gecontacteerd of hij geen deel zou willen uitmaken van de ‘Editorial Board’.

Het betreft het “**Journal of Hearing Science**” (een nieuw tijdschrift dat in 2010 werd opgericht door het team van Prof. Skarzynski uit Warschau en dat zich richt op wetenschappelijk publicaties op vlak van KNO, audiologie, taalkunde en revalidatie van personen met een gehoorprobleem) en het Engels-Australische tijdschrift “**Deafness and Education International**” (dit tijdschrift richt zich voornamelijk op onderwijs en revalidatie van kinderen met een gehoorverlies en is ontstaan als een ledenblad voor het personeel van het dovenonderwijs in Engeland en Australië). Maar de laatste jaren is het een echt internationaal tijdschrift geworden.

Het feit dat je gevraagd wordt om deel uit te maken van de Editorial Board van deze tijdschriften is natuurlijk iets om fier op te zijn, want het betekent dat je kennis op vlak van onderwijs en revalidatie van dove personen internationaal erkend wordt.

Revalidatiemateriaal te verkrijgen bij ONICI:

Voor een overzicht van al het Nederlandstalig revalidatiemateriaal dat bij ONICI te verkrijgen is verwijzen we graag naar de rubriek ‘revalidatiemateriaal’ op de website van ONICI (<http://www.onici.be>) want het is te veel geworden om telkens in de nieuwsbrief te vermelden. Wij beperken ons hier dan ook tot het voorstellen van het ‘nieuwe’ revalidatiemateriaal dat sedert 2011 bij ONICI te verkrijgen is. NEAP, Turkse Littears en Audiolog hebben we reeds in de vorige Nieuwsbrief voorgesteld, maar CochFit, een muziekkreis door het regenwoud en revalidatie voor volwassen CI-gebruikers zijn pas zeer recent te verkrijgen.

Littears Auditieve Vragenlijst in het Nederlands en in het Turks te verkrijgen

LittleEars

İşitsel Anket

İşitsel davranışları değerlendirmek için ailelere düzenlenir

De Littleears auditieve vragenlijst van MED-EL die ontzettend veel wordt gebruikt om de auditieve ontwikkeling de eerste twee jaar na implantatie in kaart te brengen, is nu ook te verkrijgen in de Turkse taal. Aangezien 10 à 15% van onze geïmplanteerde kinderen in Vlaanderen en Nederland van Turkse origine zijn, biedt dit de mogelijkheid om deze ouders in hun moedertaal een vragenlijst aan te bieden en zo de vorderingen van hun kaart in kaart te brengen.

De Turkse vragenlijst kost € 30 (excl. verzendingskosten) net zoals de Nederlandse versie en is eveneens te verkrijgen bij ONICI. Wil je deze versie bestellen, stuur dan gewoon een email naar info@onici.be.

NEAP: Nottingham Early Assessment Package

NEAP: Nottingham Early Assessment Package ontwikkeld door the Ear Foundation Nottingham en naar het Nederlands vertaald door ONICI en Cochlear Benelux.

De invoering van de vroege gehoorscreening heeft tot gevolg dat dove kinderen steeds jonger een cochleair implantaat krijgen. De resultaten na implantatie kunnen erg van kind tot kind verschillen en daarom is het erg belangrijk dat wij over een goed onderzoeksinstrument kunnen beschikken om de vorderingen van deze kleine kinderen op verschillende ontwikkelingsdomeinen in kaart te brengen.

Het Nottingham Early Assessment Package (NEAP) werd ontwikkeld om aan deze behoeften te voldoen en om informatie te verschaffen die makkelijk kan begrepen worden door ouders en andere niet-specialisten.

De onderzoeksbatterij werd zo ontwikkeld dat ouders maximaal worden betrokken om het dagelijks functioneren van hun kind in kaart te brengen, aangevuld met onderzoeksresultaten vanuit de begeleidende diensten.

Deze Engels testbatterij werd nu vertaald naar het Nederlands, maar tevens werden suggesties gedaan tot verbetering en tot vervanging van de typisch Engelse taalgebonden onderdelen. Het Nederlandstalige NEAP-pakket bestaat uit: een Nederlandstalige handleiding, de Engelstalige interactieve DVD, de Engelstalige Tait video CD, maar ondertiteld in het Nederlands en een CD met de Nederlandstalige scoreformulieren, de suggesties voor een Nederlandstalige aanpassing en een bundeling van 'vaak gestelde vragen' met betrekking tot de Tait Video analyse.

Een echte aanrader voor al degenen die jonge kinderen met een cochleair implantaat begeleiden. Het volledige NEAP-pakket is te bestellen bij ONICI aan de prijs van € 65 (excl. verzendingskosten). Bij interesse, stuur je gewoon een email naar info@onici.be.

Zoals reeds op pagina 5 van deze nieuwsbrief werd vermeld, is Cochlear Benelux bereidt om bij voldoende interesse (10 à 15 personen) in België en Nederland een workshop lokaal bij jullie te organiseren. Die workshop zal dan in het Nederlands gegeven worden door Petra Verhaeghe (Cochlear Benelux) en Leo De Raeve (ONICI). Bij interesse kun je best voor meer informatie contact nemen met pverhaeghe@cochlear.com.

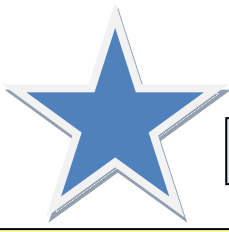
Gehoorrevalidatie voor volwassenen

'Gehoorrevalidatie voor volwassenen' werd vertaald door Cochlear Benelux naar het Nederlands. Het is een revalidatiepakket ontwikkeld voor professionals die werken met volwassenen of oudere tieners met een gehoorverlies.

Het revalidatiepakket bestaat uit een handleiding, een dvd en een cd-rom. De handleiding is ontwikkeld om de revalidatiebehoeften van CI-gebruikers te weerspiegelen, met analyse-, synthese- en communicatietraining. Ze bevat tevens tal van kant-en-klaar oefenmateriaal en geeft je daarnaast een goed inzicht in de stapsgewijze opbouw van de auditieve training. De dvd bevat fragmenten met tal van oefeningen uit het pakket en de cd-rom bevat alle oefeningen uit de handleiding, waardoor u eenvoudig kan aanpassen of afdrukken. Je kan het pakket bij ONICI bestellen aan € 150 excl. verzending.

NIEUW

NIEUW

CochFit

COCHFIT

CochFit is een computerprogramma voor gebruikers van één of twee cochleaire implantaten (CI's) en/ of hoortoestellen die tot een beter spraakverstaan willen komen. Het programma CochFit ontwikkeld door **Lander Vanderstraeten-Sintobin**, een doofgeboren jongeman uit Kortrijk die onlangs beslist heeft om zich te laten implanteren. Toen hij nadien startte met hoortraining, wou hij ook thuis verder oefenen als zijn logopediste niet in de buurt was.

Daarom ontwikkelde Lander, in samenwerking met zijn logopediste Martine De Smit van het revalidatiecentrum te Overleie bij Kortrijk, een softwareprogramma met een aantal oefeningen die hij thuis aan de computer verder kon gebruiken.

Door het programma voortdurend te verbeteren en uit te breiden, is het een prachtig oefenpakket geworden, dat in combinatie met de logopediste, voor extra oefening kan zorgen. **CochFit** maakt het mogelijk om samen met de computer je gehoor te trainen, dé ideale hulp tijdens, maar ook nog lang na de revalidatieperiode.

Hoe werkt CochFit?

De software simuleert een hoortrainingssessie. Je kan de software aanpassen aan je wensen, zo kan je kiezen uit verschillende stemmen en kun je je oefenniveau geleidelijk aan opbouwen en op elk moment aanpassen. De huidige versie berust op het leren onderscheiden, herkennen en verstaan van klanken, klankverbindingen, woorden en zinnen. Daarnaast kun je nog kiezen of er omgevingslawaai bij moet of niet.

CochFit Intellectueel

Indien je fouten maakt tijdens één van de oefeningen, zal CochFit deze fout(en) onthouden. Bovendien kan CochFit oefeningen maken gebaseerd op deze fouten.

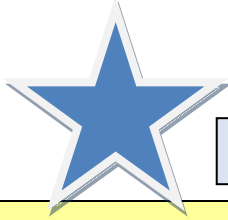
Updates

Bij elke opstart van CochFit wordt automatisch gecontroleerd op updates. Hiervoor is er een internetverbinding vereist. Indien er een nieuwe update beschikbaar is, word er gevraagd of je deze update wil installeren. Je kan antwoorden met ja of nee.

Interesse?

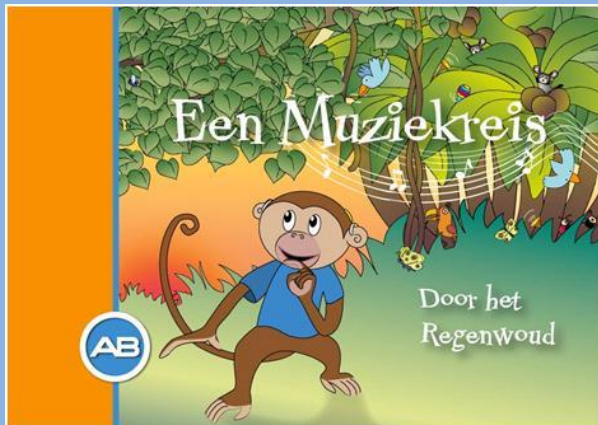
Wil je het programma meer concreet bekijken, surf dan even naar <http://www.onici.be> waar je onder de rubriek 'revalidatiemateriaal' nog meer informatie vindt en naar een demonstratiefilmpje kan kijken.

Wil je het programma bestellen, dan kan dit voor de prijs **van € 100 excl. verzendingskosten** en dien je gewoon een mailtje te sturen naar info@onici.be.

NIEUW

Een muziekreis door het regenwoud

“Een Muziekreis door het regenwoud” is een nieuw muziekrevalidatieprogramma van Advanced Bionics (AB).

Het originele Engelstalige programma werd ontwikkeld door Chris Rocca, S. Driver en E. Stark. De vertaling en aanpassing naar het Nederlands gebeurde door Claire Tollenare en Marjanne Demayer (Revalidatiecentrum St.-Lievenspoort-Gent) en Cilia Beijk van het Universitair Ziekenhuis Nijmegen.

Het programma ‘een muziekreis door het regenwoud’ heeft als doel de taal-, luister- en muzikale vaardigheden van kinderen met een CI in de leeftijdsgroep van 2,5 tot 6 jaar te verbeteren.

Doorheen het verhaal volgen de kinderen de AB mascotte, het aapje ‘Buddy’, op zijn zoektocht door het regenwoud om het muziekinstrument te vinden dat hij wil bespelen. Dit interactieve boek is een hulpmiddel bij het verwerven en verder ontwikkelen van de luistervaardigheden met behulp van muziek. De liedjes in dit programma zijn zo geschreven en opgebouwd dat ze het zingen helpen verbeteren en het gevoel voor toonhoogte helpen ontwikkelen. Alle 61 liedjes en geluiden zijn terug te vinden op de bijhorende CD.

‘Een Muziekreis door het Regenwoud’ laat de kinderen een rijkere wereld van muziek en taal ontdekken. Dit programma kan zowel door therapeuten als thuis door de ouders gebruikt worden.

Dit pakket is echt een aanrader voor elke ouder van een kleuter met een CI of voor elk kleuterjuf van dove kinderen in gewoon of buitengewoon onderwijs. Het is zelfs een leuk pakket voor horende kinderen.

Geïnteresseerden kunnen ‘Een muziekreis door het regenwoud’ bestellen bij ONICI aan de prijs van € 50 exclusief verzendingskosten. Stuur hiervoor gewoon een email naar info@onici.be

Een tip voor organisaties met meerdere personeelsleden: print deze Nieuwsbrief uit en plaats hem in je Bib, zodat nog meer mensen er kunnen van genieten.

AudioLog 3

AudioLog 3 is de nieuwste versie van AudioLog. Dit softwareprogramma bevat een grote verzameling leuke oefeningen om de auditieve vaardigheden en centrale spraakverwerking te trainen.

AudioLog wordt toegepast in veel praktijken: scholen voor slechthorenden of dove kinderen, audiologische en revalidatiecentra, in ziekenhuizen, alsook in privé-praktijken.

AudioLog 3 wordt gebruikt voor kinderen vanaf 4 jaar en volwassenen met:

gehoorproblemen, spraakstoornissen of ontwikkelingsstoornissen, ontwikkelingsachterstanden, lees- en schrijfbependingen, schedel- en hersentrauma's als andere stoornissen die te maken hebben met auditieve waarneming.

AudioLog is een voorbeeld van een moderne multimedietoepassing. Het bevat een breed aanbod van geluid- en beeldmateriaal: 107 geluiden, 1425 spraakopnames (klanken, lettergrepen en woorden), 1400 afbeeldingen.

Kenmerken van AudioLog 3:

- er kan geoefend worden met omgevingsgeluiden, klanken en woorden
- op klankniveau kun je kiezen met welke fonemen je wil oefenen
- er kan geoefend worden op detectie-, discriminatie- en identificatieniveau
- specifieke oefeningen mogelijk voor het trainen van het auditieve geheugen
- je kan zelf kiezen uit hoeveel antwoorden de patiënt moet kiezen
- met en zonder omgevingslawaaï
- aparte feedback voor kinderen en volwassenen
- er is een hoge geluid- en beeldkwaliteit
- in een protocol kunnen alle gegevens bewaard worden en is zelfs een export van gegevens naar Excel is mogelijk.

AudioLog is een volledig geïntegreerd systeem dat na installatie direct kan worden ingezet. De bediening van het programma is bijzonder gebruikersvriendelijk, er is geen uitgebreide computerervaring nodig. De patiënten kunnen na een korte instructie de door de therapeut ingestelde oefening zelfstandig uitvoeren. De meeste oefeningen kunnen naar keuze in grafische of schriftelijke vorm worden uitgevoerd. Met de thuisversie kan de patiënt de oefeningen thuis verder oefenen.

Prijzen (exclusief btw en verzendingskosten)

AudioLog 3 NL	€ 294,70
AudioLog 3 NL extra lic	€ 149,11
AudioLog 3 NL netwerk	€ 701,47
AudioLog 3 NL Home 30	€ 35,21
AudioLog 3 NL Home 60	€ 60,88
AudioLog 3 NL demo	€ 25,00

Systeemvereisten

Het systeem draait op elke Pentium computer met een processor van 200 mHz of sneller en onder Windows XP, vista of 7. De harde schijf moet wel nog een ruimte hebben van minimum 400 MB. De netwerkversie kan op 15 werkstations gelijktijdig worden gebruikt.

Interesse?

Wil je zelf uitproberen hoe dit programma werkt, dan kun je de demoversie bestellen. Wil je vervolgens het programma aankopen, dan wordt je een usb-sleutel toegestuurd waardoor je het hele programma kan gebruiken. Wil je het programma bestellen of heb je nog vragen mail dan naar info@onici.be.

COCHLEAR PERSBERICHTEN

Nieuw CI-kinderboekje: De Oortjes van Victor

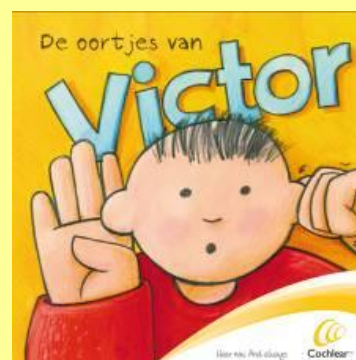

Cochlear is verheugd haar nieuwe superster voor te stellen: Victor! Victor speelt de hoofdrol in het nieuwe CI-kinderboekje van Cochlear 'De Oortjes van Victor'.

Concept

Het krijgen van een cochleair implantaat heeft een grote impact op het leven van een kind en zijn ouders. Daarom wil Cochlear kinderen met een nieuw kinderboek spelend wegwijs maken in de wondere wereld van cochleaire implantaten.

'De Oortjes van Victor' is een kijk- en voorleesboek en geeft kinderen verschillende doe-impulsen en stimuleert zo de zintuiglijke ontdekkingen.

Verhaal

Victor is net zoals zijn vriendjes, maar hij is toch een beetje anders. Hij hoort niet goed... Met dit kinderboek wil Cochlear kinderen en hun ouders op een speelse manier inzicht geven in de wereld van CI:

- De moeilijkheden die kinderen met een gehoorverlies kunnen ervaren
- De werking en onderdelen van een CI
- Het traject van cochleaire implantatie, van diagnose tot revalidatie
- De emoties die gepaard gaan met dergelijk traject
- De verschillende stappen in het leren horen en luisteren.

Horen

De reis naar een CI stopt niet bij de operatie en de eerste fitting. Nu start de fase van het leren horen en luisteren met een CI.

'De Oortjes van Victor' bevat een aantal luisteroefeningen: zo kan het kind op een interactieve manier oefenen om te leren horen met een CI. Het boekje kan dus zowel tijdens de gehoorrevalidatiesessies als thuis, samen met de ouders, gebruikt worden.

Victor is de ideale reisgezel voor elk kind op hooravontuur!

'De Oortjes van Victor' is verkrijgbaar in het Nederlands en het Frans.

Voor meer informatie:
Cochlear Benelux NV
Schaliënhoevedreef 20, i
B - 2800 Mechelen
T: +32 15 79 55 77
F: +32 15 79 55 70
customerservice@cochlear.be
www.cochlear.be

Meer weten? Contacteer ons! customerservice@cochlear.be of +32 15 79 55 77

De inhoud van dit persbericht werd ter beschikking gesteld door de firma Cochlear Benelux. ONICI is niet inhoudelijk verantwoordelijk.

NOG ENKELE INTERESSANTE WEETJES

- De Engelse website “**Sounding Board**” blijft boeiende informatie op hun website toevoegen. Je vindt er naast handleidingen en tips om problemen op te lossen van alle CI-merken en types (uitgezonderd Neurelec) nu ook praktische informatie over het aansluiten van FM-systemen of andere technische hulpmiddelen zoals ringleiding, telefoon of i-pod. Kijk zelf maar eens op <http://soundingboard.earfoundation.org.uk/> , echt de moeite.
- Tevens vind je op Sounding Board tal van **CI-simulaties**. Kijk maar eens op http://soundingboard.earfoundation.org.uk/resources/?cat=10&sub_cat_id=35&page=178 Maar hou er rekening mee dat wij bij simulaties het geluid steeds gaan vergelijken met hoe geluid normaal voor ons klinkt en doofgeboren kinderen doen dit zeker niet. Voor hen is het CI-geluid het eerste en dus ook het enige ‘normale’ geluid.
- Wil je oefenen op het auditief herkennen van verschillende **muziekinstrumenten** dan kun je best even de website <http://www.thirteen.org/publicarts/orchestra/> raadplegen.
- **Ondertiteling van televisieprogramma’s** is een prachtig hulpmiddel voor elke persoon met een gehoorverlies. Ook de beste CI-gebruiker zal nog altijd makkelijker een programma op TV kunnen volgen als het ondertiteld is. Ook onze slechthorende en dove kinderen moeten we van kleins af aan leren gebruik maken van ondertiteling. Bovendien stimuleert het ook nog erg het lezen. Spijtig genoeg zijn er weinig Nederlandstalige films en TV-programma’s die ondertiteld worden als je er een DVD van koopt. De Nederlandse organisatie SOAP (Samenwerkingsverband Ondertitel Alle Programma) wil hier iets aan doen en heeft een website gemaakt waar je alle Nederlandstalige DVD’s kan bekijken die ondertiteld kunnen worden. Bekijk het allemaal maar eens op: <http://www.ondertiteling.nu/speelfilms-3321.html> .
- Sommige mensen hebben ons reeds gecontacteerd met de vraag of ONICI in 2012 weer een intensieve bijscholingscursus ‘**post-graduate Cochleaire Implantatie**’ gaat organiseren. Maar we zullen deze mensen moeten teleurstellen, want gezien het drukke programma naar aanleiding van 10 jaar ONICI, gaan we de organisatie van deze post-graduate verschuiven naar 2013.
- Op 14 en 15 november 2011 werd in Istanbul het **4de Phonak European Pediatric Amplification conference** georganiseerd met tal van presentaties die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met cochleaire implantatie. Zo waren er presentaties over vroege gehoorscreening, plasticiteit van de hersenen, objectieve en subjectieve gehoormeting bij baby’s, aanpassen van hoorapparaten bij baby’s, gebruik FM-apparatuur bij peuters, auditieve neuropathie en tal van gevalbesprekingen. Vooraanstaande internationale sprekers werden hiervoor uitgenodigd in Istanbul. Zij die er toen niet bij waren, kunnen alle presentaties opnieuw bekijken via http://www.phonakpro.com/com/b2b/en/events/proceedings/istanbul_2011.html . Tevens kunnen alle powerpoint presentaties van de sprekers via deze website gedownload worden. Echt een aanrader om te doen als je even tijd hebt.

Stuur gerust deze “ONICI-NIEUWSBRIEF” naar andere geïnteresseerden. Ook zij kunnen hem aanvragen op de website <http://www.onici.be> (rubriek Nieuwsbrief/Brochures)

Verantwoordelijke uitgever:

ONICI
Leo De Raeve
Waardstraat 9
3520 Zonhoven
België
Tel +32 (0)11 816854
FAX +32 (0)11 816854
Email info@onici.be
<http://www.onici.be>

BTW: BE 0773 304 685
HRH: 108 891
Rek: 979-3710250-05